

310338

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 9.

జెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 21-వ తేది సోమవారము

No. 119

కంపులము ౯

గుండు భివాను సంవత్సరము, శ్రావణ మాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౧౧౯

శివకవచము, కవ్వపడువారీకిది యొక గొప్ప ప్రసాదము

మన నక్షత్రములచే గలుగు బాధలు, భవనప్రము, ప్రయత్నములు వృథాయగుట, ప్రేమాతిశయములందు ఆకాశం గము, వనోపచారములు, వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపంచలై పారిపోవుటలు చేయుటయందు ప్రసిద్ధి చెందిన ఈతాయిత్రుడు సమామైనజేదియను ఈ ప్రపంచమునందులేదు. అప్పుడు అమితముగా హెచ్చును. ఒక వాముగోజులలో అన్నియై తిప్పుక జయమగును బాధలములు కృత్యానులేక వ్రాయబడును. ఒకసారి అర్థగయ్యి చూడవలెను.

వెండి 1-కి ధర్మ ౩, అష్టధాతు రూ 5.

Pundit S Jyotirvid,
Astrologer, 7/A Star Lane
Calcutta

సుప్రసిద్ధమైన నంజన్ గూడు దంతచూరము. రెండు కుటుంబరత్నములు

దంతములను శుభ్రపరచుటయందును, తెలుపుచేయుటయందును, పట్టుమును కలుగజేయుటయందును అమోఘమైనది. శుభ్రమైన వామాలికిచే తయారుచేయబడినది. మనోహరమైన నువాసనగలది. తీపులేక ఉప్పుకలిసింది పంపబడును.

1 పొట్టు 1 నెలకు సరిపోవును. ధర్మ 1-కి రూ 0.1-0; 12 పొట్టులు వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ 1.0-0.

శ్రీకృతకస్తూరిమాత్రలు:—బిడ్డలు మొదలు ముసలివారి వరకు సకల వ్యాధులకు ఉపయోగించవచ్చును. 250 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ 0.4-0; 12 బుడ్డు వి. పి. ఖర్చుతో సహా రూ 2.0-0 లగును.

ఆయుర్వేద విద్వాన్ వి. వి. పండితులు, నంజన్ గూడు పోస్టు. (మైసూరు జిల్లా) (1)

త్వరపడుడు. వెల సులభము. ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది
129 రకముల ఔషధములున్నవి

(91) బోక కాలు సంహారణి:—ఎ తి కాలునుండి మున్ను శీఘ్రముగా మునెనను గాగునుగోజులలో గుణము కనబరచి. కాళ్లుచుట్టులు, నీరు హరించుటయుగాక పగిలిన పాదములు సహా స్వస్థంబై కమలములవలె ప్రకాశించును.

15 రో. రూ 4-8-0 వారములకు రూ 2-8-0.

(40) నిఖిల వ్యాధిచక్షేధ కంఠీరము. చిట్టిరెంట్, పల్లిక, బగ్గోలొగు సహాయమున్ను, కీళ్లనొప్పులు, నల్లని పొడలు, మూలవ్యాధి, పొందుపు, సహమేహములు, మేహములు, మేహాశ్రయములు, శుక్రవప్తము మొదలు అన్ని వ్యాధులకు వారము రోజులలో విచారణజేసి చలము, కఠిరకాంతి, కత్తగృధ్రి, వీర్యస్థంబున కలిగించును. ఇచ్చారతికం.

నెల రో. రూ 8-0-0, 15 రో. రూ 8-4-0.

(90) సుగంధిధ కళగోగంజివిద్యోతు జీర్ణించిన పత్తి, తెలుపు, ఎరుపు, నలుపు లోనగు యెంగు కళగనెను, మూత్రము కల్పముగాని, బోట్టుబోట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు కలిగి రక్తపుష్టి చేయును. 3 పూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్చారతికం.

డబ్బీ రూ 1-4-0

(48) మహాప్రసాదీరసము (అను అష్టాదశ కళగోగసంహారణి) నెల రో. 5-0-0. 15 రో. 2-12-0. సహమేహములు, పొడలు, చచ్చలు, కాళ్లు, చేతి వేళ్లు, నెడవులు, ముక్కు, వస్త్రాలు లావై ఎగబారి పదా తిమ్మెలగా నుండుట, మేహాశ్రియ, అంకిర్రణములు కల్గెరానివలె పహానధము.

(27) శ్రీరామాశ్రయోగము నెల రో. రూ 8-0-0, 15 రో. రూ 4-0-0 కఫములు, క్యాసకాసులు, దగ్గు, వచ్చు, ఉబ్బుగము మొ॥ క్షేమవ్యాధులకు బ్రహ్మాస్త్రము, 3 పూటలలోకఫమును హరించి నెలరోజులలో పూర్తి నివారణ నిచ్చును. గోపాలపుం, కొత్తపేటపాస్టు.

కె. వి. ఆచారి, K. V. Achari
ఆయుర్వేద యోగి దాక్తురు. Ayurveda unani Doctor.

సిద్ధమక రధ్వజ (వైద్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదోషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చి కర్రగూడు మొదలగు విలువైన ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్మితముగా ముచ్చితముగా తయారుచేయబడియున్నది.

కో॥ స్వచ్ఛవారవిహారో నకదావిద్విపద్యతే । మేధాయో కాంతిజనః కామోద్దీపకకృపాకే॥
బుద్ధిని, కయ్యర్థాయమును గృధ్రించేయును. శరీరమునకు కాంచించును. హెచ్చు ధాతుపుష్టిజేసి కామోద్దీపనము కలిగించును. అతిమూర్తిము, తేయ, సుఖిగోగములు, మొదలగు ధాతుతేయకరములకు వ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము.

ఉపయోగించువిధానము ముందులో బంపబడును. నెల 25 మాత్రలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,995.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి వి. యే., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 హరిన్ రోడ్డు మోంటురోడు, మద్రాసు.
నిర్మితముగ తయారుచేయబడిన శ్రీయశోవధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మొదటిరకం సవరం బంగారుచే

తయారు కాబడిన

సాక్షాత్కృత కలుగకముల చేతి

గొలుగులు, రాజావతి, పార్సీ, స్టేట్, దేవయంతి, పట్టెల పన్నీరు, నడంకిల, కొత్తమోహనా, చదాబాంబు, ఇంకా యితరమొదటి గాజులు, కానుకలందఱు. శింకరములు, వంకీలు, వాగవత్తులు, గడియోగొలుగులు తయారయి విక్రయమునకు కడముగా నున్నవి. తయారున లేనివాటిని అర్ధరమీద కకాలమున పొందివచ్చును. వగులు కృత్రికముగా లేనంతట వాని తినుకొని వేరే తయారుచేసి యివ్వగలము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి

(1842) అందు కంపెని, నగలవర్తకులు, 649 వైసాబాదురోడ్డు, మద్రాసు.

నెలసులభము. ఫల మధికము.

ఎల్లూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రూ 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

ఆర్యులారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఎల్లూరు కెడ్రలబాదులోని మ్యూనిసిపల్ సెం 146 రూ కలిగియుండుట్టు సెం దొంగిలులు ౨.౧/౧౨ వామేడను అద్దాల బీరువాల కిట్టింగున్ను, ఫలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదినుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలో ప్రచురపరచి యెల్లూరుపట్టణములో ఘరానా మనమ్యుల యెదుట లాటరీచేయబడును. సుక ప్రతివాదను వారి వారి యభ్యుప్తముల నిర్ణయించుకొనుట కిది వుంచితరుణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్ణమయిన ఉదీసిట్లున్ను, విలుములున్ను కోరువారు మా యెబట్టుకల్లుగాని కేరుగా నాడువాసిగాని లంఘనకోరలయ్యను. ఈ చీట్లవల్ల కనుకూ ఆయ్య సామ్య కృష్ణాజిల్లా యెల్లూరు వెంట్రుకో ఆఫీసరీవు క్యాంకిలో నుంచబడును.

2. ప్రతిగావనందును మంచి యేజంటు కావలయును. మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. వివరములు కోరువారు యాగిండి సులభముచేసినవారికి (వాసిగాని, క్షయముగా వచ్చిగాని తెలుసుకోవచ్చును.

(188)

“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అద్రమ్మను స్వప్తముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రూ 5 లా చొప్పున మణి అర్ధర చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును.”

ఎల్లూరు మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణాజిల్లా. 1-7-1922.

మొద వాక్కు వారుడు.

సరస్వతీ వాచకపుస్తకములు

ఫారమ్ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

ఈ వాచకములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడి 1921 సం॥ మార్చి 22 తేది శాసనసభ ప్రతినిధుల బడినది. వెంటనే మేము మామిత్రుల సలహానైన శ్రీ శ్రీ దైత్యుల వారి Proceedings R. C. No. 1447/19 Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies and Industries ను గురించి పాఠములు వ్రాయించి వెనకటి పాఠములలో జేర్చి ప్రచురించెదము. అప్పటినుండియు మా చిన్ని వాచకములు సర్వవ్యాపకమును బడసి, దివాదినాభివృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రుల పాఠములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడినది గానయు ఇందు కొన్ని పాఠములు మార్పుగా నున్నవనియు శ్రీ దైత్యుల వారికి తెలియపరచి మా పుస్తకములలో లేనిపోని నిందాశోభము చేయుచు, చాలగూడ విద్యార్థి కాగులకు తెలియజేసిరి.

గుణాచార్యసాహెబు లైన శ్రీ దైత్యులవారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించును Special Case గామాకు Proceedings R. C. No. 155 E 24-30-22 తేదీని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థి కాగులకు ఉపాధ్యాయులకు మేము విన్నవించుకొనున దేవునగా నిందాశోభముచేయు మామిత్రులమాటవిని మా సర్వవ్యాపకములపై కింక బూనక అనేకనూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభాగము మీరూరి. కావున విద్యార్థిని మాకు ప్రోత్సహము సంగళంబులకు కోరెదము.

పుస్తకములు నలుమువారు:— గోదావరీబుక్కుషిఫ్ట్, రాజమండ్రి అని వ్రాసిన బడలుగలరు. (255) అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకుడు. N. B. మావద్ద ఎలిమెంటరీదార్శనం కుపయోగించు అన్ని పుస్తకముల స్కూలుపుస్తకములు ప్రేమనీసాహాయ్యము, వాచకములు, నవలలు వగైరా అన్ని నూ దొరకును.

గృహవిక్రయము

కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు సత్యనారాయణపురములో కాలువయొద్దనున్న లేటు దాసు శ్రీరాములు పంతులు గారి మేడయున్నా, ఘూమారు దానిని చుట్టియున్న అయిదువేల చతురపుగజములుగల తోటయున్నా విక్రయించబడును. కావలసినవారు -

- (1) ఏలూరులో స్టీడరు [251] దాసు గోవిందరావుగారికిగాని, (2) బెజవాడలో దాసు కేశవరావుగారికి గాని, వ్రాసి తబ్బిల్లు తెలుసుకొనవచ్చును.

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలలో చిత్రముగా నిమగ్నబడ్డ కత్తులు. ప్రతిదినము వందలు ఖర్చు. (8785) ఒకటి తెప్పించి చూచిన దానినిబట్టి మీకే తెలియ గలదు. వెల 5-8-0 మొదలు 25-0-0 వరకు గలవు. ఇంకను తక్కువ ధరలవి గాని, ఎక్కువధరలవి గాని కావలసిన యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. పోస్టేజీ వగైరా వేరు. భారతవస్త్రభవనము - బెజవాడ.

మహాత్ముని ప్రశంస

క్రిష్టియను రెజిస్ట్రార్ (బోర్డును) యిటుల వ్రాయుచున్నది:— గాంధీమహాత్ముడు కారాగారముగా కేకాంతవాసము జేయుచు ప్రపంచ స్థితిని గూర్చి పట్టించున్నాడు. అయిన పౌరుషము మేము వినుచున్నాము. మేము మితి మీరితిమని అంగీకరించెదము. ఆ సందేశము మిగల సత్యమైనది, ధీరమైనది. అది మానాగక తాగి తేలకపోయెను. మా పాపములు కొన్ని నిజమైనవి గలవు. అతిశయోక్తులుండు మాట నిజమే. కాని మొత్తముమీద జూచిన యెడల ఆ మాట యెల్లవిషయములు పినుకొంటివిగావు. సాధారణవాక్యములే అయ్యెను. వికరములలో నేమైన లోపములున్నను ఒక విషయము మాత్రము నిశ్చయము. ప్రపంచములో నెక్కడను యింతటి మహాపురుషుడు దొరుకుచులేదు. ఇన్నియొక గుణము నుండియు అట్టి మాటలకు వినియోగం లేదు.

మహాత్ముడు

గాంధీ యీ ప్రపంచములో నుండి యీ ప్రపంచమునకు వెండిన శక్తి యంత గలిగియుండుటవలన అయినను అసాధారణ పురుషుడనగుచున్నాడు. అదియే మహాత్ముడు ప్రపంచమున నుండవలసిన గుణము. నుతత్వమునై, పగము పిచ్చవానిగలెంతటి మానవ కోటితో జీవించుట కవగత్యై యుండుటయేగాక ప్రపంచ వ్యవహారములే తెలియకుండ నుండవచ్చును. గాంధీ అట్టి వాడుగాడు. ఆయనకు సహజమైనట్టివో లేక భాగ్యమువలన గలిగియున్న అసాధారణ ప్రజ్ఞాగలదు. ఆ ప్రజ్ఞతో అయిన సాధారణ మానవ ప్రపంచమున కతీతుడుగ నుండి ప్రపంచ మెల్లదానికీ సదుపాయమును దాని ప్రాముఖ్యమును గనుగొని, తనకు దెలిసినవిషయాలను ప్రపంచములో తెలుసుకొన కత్తూ మాటలే యున్న వారికి దెల్పెను. ఈ జీవిత బంధము నువలన కట్టివైచి పెనుగులాడినను విడిపోకుండునట్లు చేయును. అట్టితరీ యీయన అందు చిత్తుకొన కుండుటయే ప్రజ్ఞానంబు డనుటకు వచ్చును. జ్ఞానమునకు తోడు ఆధ్యాత్మిక శక్తికి భాగ్యశక్తికి మాగ్గము జూపించిన వాడు మహాత్ముడే గాక విశ్వసంరక్షకు డవలయును. అదియే విజయాకును శ్రీమంతున గల భేదము.

ఒకేమాటవలనయు మత, ధర్మములును, ధర్మభంగము జేసేటటుల జ్ఞానమును ప్రజలను పాపాత్ములని దెలియు నటుల జేసి పవిత్రతంతయును ప్రేమాశ్శక్తిమగు విశ్వమానవ జీవితమార్గమును జూపగల శక్తిగల విలీనవారే ప్రపంచోద్ధరణమునకు అవసరముగ గావలయును. పాపమును దెలుసుకొని అంగులన గల్గెడి సన్దేహములకు గురింపక అధిక్షేపణము చేయుచు మాటాడు వారి కిక్కాలము సావ్యముగ లేదు. మత గ్రంథములందు దౌర్భాగ్యము కట్టెను. అనగా కొన్ని విషయముల నిషేధించును. మతము లన్నియు చాలగూడ మెత్తగ నుండును. గాంధీ యూరక ఖండించు వాడుగాడు. ఆయన కారణముల దెల్పి నివారణోపాయముల దెల్పును. మనము నూతనముగ జేసిన సృష్టికర్త నే నాశన మెక్కుడుగ సభించెను. రెయిల్వేలు తెల్లగ్రావులు తెల్లగ్రావులు ప్రపంచమును కలిపించుచున్నవి. అవి అడ్డులను తెగ గొట్టెను. పాశ్చాత్య ప్రాచ్య నాగర కత యిది ప్రత్యేకముగ లేవు. కాని ఆధునిక నాగరక భౌతిక సంబంధ మాత్రమే నది గలదు. ఇటుల గాంధీ మహాత్ముడు వ్రాసెను ఆయన యింకను యేమి వాసనగా "ఇప్పుడు ఇండియాలో క్రిటికు పాలనము దిసి వైచి ఆధునికపద్ధతులపై భారత పరిపాలనను స్థాపించిన యిండియా యేమియు నన్ను తిని బడయును. యూరోప్రజానో నమెరికాలానో రెండోదో వివాదో దేశముగ నుండును. పాశ్చాత్య దేశము ఆధునిక నాగరకతను పూర్తి ప్రోత్సహిస్తున్నప్పుడే ప్రాచీన ప్రతీచీ సంకరాగము గల్గును. ప్రాచ్యదేశముగూడ ఆధునిక నాగరకత ననుసరించెనేని అది రెండును పైకి మాత్రము సుయోగమును గల్గియుండును. ఆసంయోగము సాయంభవ ప్రతిపత్తి యగును"

రోగములు కుడర్చుట, గాఢములకు కట్టుకట్టుటను గూర్చి విరుద్ధముగ నిష్పంధితుడు పల్లిన మాటలను చూచెదము. ఆయనకు భావోద్దేశమనది లేదు. అయితే యిట్టివి మానవ సేవతో ముఖ్యములైనవా యను ప్రశ్నగలదు. గాంధీ యేమి జెప్పినవా:—

వైద్యశాస్త్రగుంతును మంత్రశాస్త్రము యొక్క ముఖ్య సారాంశము. గొప్పవైద్య మేధావులకన్న సామాన్య వైద్యులు చాలును. రాజ్యములనుండి వదిలివెళ్ళకుండ నుండుటకు అపి కాచము అనువత్తులను సాధనములుగ నుంచుకొనెను. వాని నలన దుఃఖము దుర్మార్గము వైద్యము బానిసత్వము కాశ్యేతముగ నిలచిపోవును. నుఖరోగములకును తుమరోగపీడితులకును అనువత్తులు లేకున్నచో నుఖరోగములును తుమవ్యాధియు తక్కువగ నుండును.

ఇదియంతయు యెంతవరకు నిజము. నాగరకత పేరగాక శ్రాస్త్రమ మతముపేర పతితులకు ఔషధముల నొసంగితిమి గాని యెక్కువకల బలము గలవారికి రోగము రాకుండ మందు లే యడము లేదు. పాపాత్ములను రక్షించితిమి గాని, ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానము నేర్పలేదు. అయినను

గాంధీ ప్రపంచములో మా మతభేద ప్రాకిన వోట్లనెల్ల, యీ అనువత్తులు నెలకొల్పబడినవోట్ల నటుల బట్టెను.

ఆయనది తప్పులే

ఆయన చెప్పిన దంతయును సరిగానే యున్నది. వైద్య విషయములమాత్రము గమనించుచు, మోక్షమార్గము గురించయే మాత్రమును విచారించుకొనుటను ఖండించుచు యుక్తమే. ఆ మార్గము చాల స్వల్పమైనదని ఆయన చెప్పును; రైతు యొక్క, వ అరచములు లేకుండ శివచుట్టునున్న వారియొక ప్రేమల్లి కుండి కాంతమార్గమున నుండును "పూర్వపురుషుల సూక్ష్మమునందు ప్రజల భౌతిక స్థితిని నియంత్రియేటట్లుగా నుండుననిజేసిరి. రో వేల యొద్దకేందటి నాగలియే యిప్పటికిని కాపువాడు పరమోగించుచున్నాడు. దానిలో నే మోక్షముగలదు ప్రాంతి పటి పటి లలో మాత్రము చాలకాలము కేరించెదరు. యూరోపు ఆధునిక నాగరకతవలన అనుభవించుచున్న కాంతమున్న నెక్కుడు కాంతము ననుభవించెదరు.

గాంధీ యీ పదేరించు మార్గము తన దేశమునకే గాక ప్రపంచమంతటను జే దెడది.

భారతదేశము మోక్షమును బొందుటకు గతి యేమిది సహజములనుండియు నెచ్చుకొనినవాని మరచిపోవలయును. రెయిల్వేలు, తెల్లగ్రావులు, అనువత్తులు, బాగుర్లు, డాక్టరు మున్నగునవి కన్ని యీయను పోవలయును. ఉన్నత తాత్తులవాగను కొనుగారు నుజానుసారము జీవించుచు కాపువానికల నిరాదంబు నుఖప్రవాసమును జీవితమును గడుపవలయును.

ఇంతవరకు మొదలు మాధవ్యము పాఠమునకు గాన్నించిన, రెండోతూర్పు యాలోచించెదము తెలివిల్లిన విషయము గనే దోరును. ఆధునిక నాగరకతవలన, ఆ కష్టస్థితియు, చారిత్రక పురుషులు, కాశ్యమును, సౌఖ్యమును, ప్రజల కెటుల గల్గున? వీనివలన నే యాత్మీయును కృద్ధిని బొందవలదు మోక్షమును గాంధీ జెప్పిన నే మార్గము. భాగ్యము మానవునకు పాపమేమిదో యగుట నున్నది. ఇట్టిమైనను లాభవాదులకు నుండుటలేదు.

కాని మహాత్ముడు యీ సృష్టి విధముల సాగినవిషయములను వానిని మార్చి, ప్రాచీనపద్ధతుల నుపరిచిన మోక్షము నచ్చునని చెప్పెను విషయము అంతిగ నయ్యుటలేదు. పూతన మార్గము లైనను, అంతయు నుంచిగావు. లోకల నిండ భరత్వమును గలుగ జేసినను అది బహిర్విషయములే యగును. పూర్వీకులలో కొంత నీంతియుగలదు. అది పురాతనత్వమునకు గానమును. అన్ని యీయను అభివృద్ధి జెందుచుండలేదు. లోపలను, బ్రేటను, జీవితమునందు ముందుకు జనవలయును. మోటు వాగలి మంచి రైతు జేయవలదు. సుక్ష్మరైతునిగ నేయవలెదు. ముఖ్యమైన విషయ మేమనగా ప్రపంచమునందు మనకు నుఖదాయకములగు నస్తువు లూరిక నెక్కువగ సభివృద్ధి జెందుచున్నవి. ఆధ్యాత్మిక శక్తికి కవసరముగననినాడ సజ్జే సభివృద్ధి జెందుచున్నవి. ఇవి రెండోదను సమాసముగ మార్పుకొన్నిలు లేక పొంద గల్గితేమేని మన మన్ని విషయములలోను సభివృద్ధి గాంచెదము.

విశ్వసందేశము

ఆ భారతమహాత్ముడు మన మంచికి దెప్పనదిమాత్రము గలిగించి విగిరించి మరచిపోదు. మన కేమిలదు? మనకు విశ్వసందేశము, జీ తవిధానము, జీవితవృత్తి, ఇది ఉన్న తినిపడిన, జాతులను వారికి గల భేదములను జాతిద్వేషములకన్నను, నుఖవిషయములకన్నను, యెక్కువైచి బిల్లు. ఈ విచిత్రపును పని భావముల దెలుసుకొనుటకు విజ్ఞానంబు లుత్సాహముతో నుండి జయజయంబు భక్తితో నుండుటకు బట్టి జూడ ప్రజలు యిప్పుడున్న దాతో ననంత్రైక్తి నుండి, యింతిన్న నెక్కువ తృప్తినిచ్చు విషయమును అలంబించవలసినదానిని కోరుచుండి రని స్పష్టముగ చెప్పెను. కారాగారమునుండి సందేశము వచ్చి ప్రపంచమంతటను ప్రావృటను యిది మొదటిపర్యాయముగాదు.

చాటుపద్యమణిమంజరి

ద్వితీయభాగము

ఆతొ డ్డనుండి యభివృద్ధిపర్యేతము నేసి యాంధ్రదేశ మన్ని భాగముల నుండును రత్నములవంటి చాటుధారలను సంపాదించి జేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు దీనిని వెలయించినారు. ప్రథమభాగము లేని యపూర్వవిషయములు గలిగి యిది యద్భుతముగా నున్నది. వెల 1-6-0. స్టేషన్ పేషను ప్రతి 1-10-0

మూన్నాళ్ల ముచ్చట

పూర్వపురుషుని చిన్న పక్ష్యరంభము, ప్రభాకరశాస్త్రి గారు రచించినది పద్యము లయ్యుతగులికలవంటిది. కథ యాంధ్రదేశపున. దీనితో నిండినది. వెల 0-6-0.

ఆంధ్రుల ముగియులోగా, రెంటికిని ఆర్థవ్య పంపివారికి మూన్నాళ్ల ముచ్చటను రప్ప. 0-4-0 లకే పంపుదము.

అడ్రెసు:—మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లి క్షేత్రీ, మద్రాసు.

ఒకమారు చదివినాడు

తప్పని గుణములు! కొనుడు!! పరీక్షింపుడు!!!

ఆయుర్వేద పంచరత్నములలో

నొకరత్నము

ఇది చలిజ్వరములకు, చలిలేని జ్వరములకు, చిగురు జ్వరములకు, విడిచినచు జ్వరములకు, కఠిన జ్వరములకు, సామాన్య జ్వరములకు, మతేయాజ్వరములకు, క్రిమికీటకాది జ్వరములకు, విషమజ్వరములకు, సన్నిపాతజ్వరములకు, దోష జ్వరములకు ఎంతయే! స్వవిధజ్వరములకు బరిమార్చు ఉత్తమోత్తమ యావధిరాజము, కష్టమునా పనిచేయని సమయమున "మోచిరతా" మంచి పుచ్చేసినదని అంగైవైద్యులు మెచ్చి యున్నారు. వైద్యుల సాహాయములేకనే శ్రీమై, పురుషులు వాడవచ్చును. బాలకుల ఇవ్వవచ్చును. సదా అంగైవధము లనే వాడువారు దీనిని వాడి "ఎట్టి అపాయములేని జ్వరసా రావధిరాజము" ప్రశంసించియున్నారు. చిరట అజీర్ణము, ఇంక కేకవ్యాధుల వారినును. కేటలాగు ఉపశమము, అవము, మళయాలము, కన్నడభాష మాట తెలియదు. తెలుగు, ఇంగ్లీషున వుత్తరములు వ్రాయవలెను.

ఆయుర్వేద రత్న, పండిత

బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు,

ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం, కంజంజిల్లా.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలులపాలిటి సంతతి:— మేహము, నిక్కాక, కుక్ల నవ్వు, నిస్సత్తుక, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, పీష్టవృద్ధిని, సంతాన ప్లాప్తిని, కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు డబ్బీలు 1-4-0. వి. పి. చార్జి 0-8-0 (8851)

రోజుపున్న లేహ్యము:— ఇది నలభద్రమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము. 15 కు డబ్బీలు 0-10-0, వి. పి. చార్జి 0-7-0. [1] పి. పి. పి. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెండేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

సమకాలికాభి ప్రాయములు

కేల్కారుగారి రాజీనామా

శ్రీమత సోపానా చింతావణి కేల్కారుగారు తా నన లంబించి మార్గమును చూర్చించుకొనుట వెలిపిన విషయముల నన్నిటిని సావధానముగా పరిశీలించి పూర్వమును మొ నప్పుకొంటిమి. కార్యవిర్వాహక సంఘమునందలి సభ్యులు సంపూ ర్ణముగ నేక ప్రాయములు మండితీవలెనా యను ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట కష్టపాత్యమే. ఒకప్పుడు గాంధీయజాత్యు డు కార్యవిర్వాహక సంఘమువారు అఖిల భారత జాతీయ మహాసభాప సంఘము మొక్క సంక్రమిత్తరగ్గ మని అకస్మాత్తు దోపి ఆశ్చర్యము పలికించెను.

మంత్రదేవములలో గూడ చాల విధములగు మంత్రదేవ ములు గలవు. ఆంగ్లేయ మంత్రదేవములంటి దానియందు కేల్కారుగారికి తానొసగజాలదు. కాని, కేల్కారుగారి వ్యక్తభిప్రాయములు జేరుగ నున్నను స్వీకృత మంత్రదేవము వంటి దానియందు తానొసగజాలదు. ప్రస్తుత సమయముననే కేల్కారుగారి రినిశ్చయము గాంచుకొనుటకెట్టి కారణములుగల వని ఎకలేనిప్రశ్నపరచుచును. ఇట్టినున్నతమగు విషయమున హాకీంజీగారు ఘరికిమగు అర్జునవాళ్లను కేల్కారుగారివై గురిపించుటయే తుది కారణమని జూపించబడెను. హాకీంజీసాహె బుగారి మధ్యను, కేల్కారు సాహెబుగారి మధ్యను నేమి జరి 7శో సంపూర్ణముగ న్యయముమంకేమియు వెలియగాన ఈవి షయమున నేమినిశ్చయించుటకునుమానమీయలేదు. అట్లుజేయుటకు ఇప్పుడు గూడలేదు. హాకీముగారు ఈ అర్జునవాళ్ల నుండు మొగ మాటుముందలేదనియే యంగీకరించెదము. ఇట్టివిజయగుట అసంభ వము కాని ఈ కారణముచే కేల్కారుగారిట్టిరచనగర్వ గడం గుట న్యాయముగ నుండేదా? ఇట్టికారణపరంపరలో నిదియొ కటియనియు తుది కారణమనియు, ప్రస్తుత కారణమనియు జెప్పవచ్చును. మనమంగీరింపవలెను. కాని కేల్కారు గారు రాబోవు మాసము 15 వతేదీ వరకును నేచియుండవలసినదని నూ చించెదము. అట్లు చేసిన యెవల జాతీయోపసంఘ సమావేశ సంవత్సరమున దనవాదనను బలపరచు కొనుటకు సమాన స్వా తంత్ర్యముండదనవచ్చును. కాని వారివాదన కిదిబలము నొసగ జాలదు. (జగ్గభూమి)

పండిత సన్తానమహాసభ

నెల్లూరు

నెల్లూరును డేల వాస్తవ్యులును చాలకాలము మదరాసు క్రీస్టియన్ కళాశాలలో సంస్కృతపండితులుగ నుండి ప్రస్తు తిము న్నికాంతి నందుచున్న వారును ఇకలకాస్త్రపారంగతులును బహుభాషాభరణ వాదురీలును నగు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకట రాయశాస్త్రిలవారికి శ్రీధ్వజకాపీతాధిపతులగు శ్రీజగద్గురు శంక రాచార్య భాగవద్భక్తి శి మహారాజులుగాను దయతో నను గ్రహించిన బి. ది. ము. ను వారికోసంగుటకై 17-8-1922 తేది వాడు పునమందిమున జిల్లాజడ్జి గారు శ్రీ కేబుగోపాలపెట్టి గారి యాధివ్యక్తికి ద వోకనుహాభి జరిగెను. అనేకులు గొప్పపండితులు న్యాయవాదులు మున్నగువారు ఇభ కలంక రించిరి. సభ శంకరాచార్యశ్రీతముతో వారంభమయ్యెను. అంతి శ్రీస్వామిలవారిపితము నలంకరించిన పండితులలో నొకరును కాశ్మీరదేశవాస్తవ్యులు నగు శ్రీహృషీవాధరాయ పండితులు శ్రీస్వామిలవారిచే రచించబడిన మంగళాశీర్వచన శ్లోకములను నూ. అరు.ది అటెంటిని ఇరువురు గ్రంథముగా నవా తివర్ణరత్నాకర, మహాసహాపాధ్యాయ, సర్వతంత్రి స్వతంత్ర, వేదవేదాంగ శాస్త్రసాలమహాదధి, విద్యాదాన వ్రతమహాదధి, పండితరాజ అను బి. ది. ము.లను మంకపారం పర్యము జరుగ జరిగిన నెలకు నూటయేబది రూపాయల సత్కా రమును కంతుమాతీతలను నొసంగిరి. శ్రీకాశ్మీగారు వానిని గ్రహించి తనవ్యక్తతాభ్యాసక ము ప్రత్యుత్తరమును సం స్కృతభాషలో వ్రాసి హృషీవాధరాయ పండితులవారి కోసం గుటయేగాక ఆంధ్రమున నుపాధ్యసించి సభ్యుల నానందవారాశి నొలలాడించిరి. తరువాత శ్రీమర్కా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారి యొక్కయు శ్రీగునుపాటి యేవాదిరెడ్డిగారియొక్కయు శ్రీ మైసంపాటి హనుమంతరావుగారియొక్కయు మణికొండటి యొక్కయు పద్యములతోడను మణికొన్ని యుపన్యాసముల తోడను అభ్యుదయి యుపసంహారోపన్యాసముతోడను సభ జయప్రదముగా నెలవేరెను. తరువాత శ్రీ కాశ్మీగారికి వైద్య యుత్సవము జరిగెను. ఇట్టి పండితసమ్మానోత్సవము సింహపుర మిదివర కెన్నడును గాంచియుండలేదు.

ఈ క్రిందిపద్యములు జరుపబడెను

సీసమాలిక:— విద్యుత్తుతుండగు వేంకటగిరిమహారాజ పూజిత కవిరాజరాజుశ్రీహర్షరచనావిశేషార్థముల నాంధ్రజనల చేరించిన ఘనయతుండ:— శివానునినాటకము లాంధ్రవాడికి, గయసేసియొసంగిన కవిభండ! ఆంధ్రనాటకరాజ ముమించిన ప్రతాపవరనాటకవి భద్రగజము! భాషాభి భారతీవ్రతిభ యుట్టిదటంచు తెల్పించినకవిలిల్లజుడు! సర్వకామవాంఛాశ్శి స మహావ్యయొసంగిన, సార్థక వ్యాఖ్యాత్యచక్రవర్తి సంస్కృతాం ధ్రములకు జక్కని టీకలు మెలడుగాఁ జేసిన పండితుండు! గద్యప్రబంధముల్ ఘననాటకములు, రచియించియొసంగిన సురరితుండు.

పంచపాది:— ప్రభు వేదము వేంకటరమణశాస్త్రి పుత్ర కర్మయందు బుధలోక పూజితుండు, అస్మ దాచార్య సాదుండు నతులితుండు వ్రావిదాంగాంధ్ర దైవభరతులయందు, ప్రతిభ గాంచిన వేంకటరాయశాస్త్రి, (గునుపాటి ఏవాదిరెడ్డి)

ఉ. ఇంకలొకపాళిక దుఃఖకల్పిత కన్య దృగంచలంబు లక, సంకెలల దు కట్టుకడఁజేసి కుళాశక్యతాఘరాశికి, కంతుకునై త్రిలింగజ:గోవడేశకుడైన యట్టి మా, వేంకట రాయశాస్త్రి కవివిందున కేను నమస్కరించెదకొ. (పా. అదివా రాయణయ్య.) (ఒక విలేఖరుడు)

(3081) "క త్రి క ట్ట లు" వైద్యకర్మగ్రంథము పొందుకొను వి. పా. గ్రంథము. 1-8 రూ. 4-8-0. దీనిని కొనువారికి వికటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులతో కలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు కంపెనీలను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో. : జుర్రు అండ్ లాక్ టేకర్సు etc. వైద్యపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫికల్ ఆగ్డెను: "పండితీ శు" వైద్యపురం.

తామర తైలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు తామర, తీట, గజ్జి మంచిది డబ్బీ 1-8 0-8-0 మూత్రమే. అనేకయెండ్రనుండి యున్న తామర నాలుగురు సారులు రాదినతోడనే పోయినదని తెలమంది మాట వ్రాసియున్నాడు దీనిని రాచిన మంటయిందిను. చర్యము నలు పెక్కదు. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసుబొంబాయి.

డిప్లొమా పొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలను, చెన్నపురి S. K. P. D. ఆసుపత్రియందు ప్రధాన డాక్టరును, నిఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ విద్యవ్యవస్థాపక శీలురుగాను నుండు ఆయుర్వేదభూషణం పండిత యం. దొరైస్వామి అయ్యంగార్, A. K. A. C. వారి (964-8497)

ఆయుష్వరసాయనమ్ బలవర్ధకమగు దివ్యోషధము

ఆయుష్వము, రక్తకోశము, పిండస్వము, వృద్ధ్యము, బల్యము, వృష్యము, మేధ్యము, ప్రంసనము, ఉద్దీపనము మొదలైన విశేషగుణములు ఈ ఒక "ఆయుష్వ రసాయనమునకు" కలదు గనుక పాండురోగము, చలిజ్వరము మొదలైన వ్యాధులచేత వచ్చు బలహీనత, రక్తహీనత, పక్షవాదియు, పూర్వయోగములు, తేయరోగము, ధాతునష్టము, ఉష్ణాదము, మలబంధము, అజీర్ణము ఈ వ్యాధులు నిశ్చయముగ నివృత్తియగును. శ్రీమై గర్భము ధరించియుండునపుడు ఆయుష్వ రసాయనము కొంతకాలము క్రమముగ నేవించిన తల్లికిని గర్భమునకున్న చాలబలము కలుగును. ధాతుపుష్టిని కలిగించును. బలహీనమైన బాలకులకు ఆహారములతో ఇచ్చుటకు మిక్కిలి గుంపయోగ మైనది ఆయుష్వరసాయనము. చర్య రోగములను హరించును. పెగవ్యాధులకు ఇదే ప్రత్యేకమేధోషధము మేహరోగులకు ముఖ్యరసాయనము. పీ. 1-8 8-0-0

ఆర్యబోషధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతావత్తములు!!

చింతించుటలో నుండవలసిన సిద్ధోషధముల నేల కొనలేదు?

1. శాంతిమయినా కస్తూరిమూత్రములకు గుణములు వాకును వానర్యకు నిచ్చు శోగులకు అతిప్రీతికరముగ నున్నది 2. శి. విశ్వానీ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 వాల్లెబజారువీధి రంగూను, బర్యా. శాంతిమయినా కస్తూరిమూత్రములకు గుణములు వాకును వానర్యకు నిచ్చు శోగులకు అతిప్రీతికరముగ నున్నది 3. 50-300 మూత్రములనుగల సీసా 1-8 ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సిసాలవరకు రూ. 1-4-0

సారన్న తానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, శ్రీమై బలము నిచ్చు శోషము మొదలగు దుర్బలము, మత్ర, తలవడిమి, మలబద్ధము, అజీర్ణతకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నభంగము, క్షుణ్ణులనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధగ్రమ్మ నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల శోషముగల బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0.

శ్యామనింపు:—మా శాంతిమయినా సోకార్యమై వాగురోగులకుచేపవ్రాసు, నెం 881 కింను కట్టిబిల్లిలో మా వ్రాంతిని తెలియజేయు. తక్కువ ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్. జుత్రాను వ్రాంచినందీ కంపెనీదత్త. (301-694) సాశ్వత వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారాధున వైద్యశాల మైనూరు.

భువనగిరి, విశాఖపట్నం జిల్లా.

దేశీయ వార్తలు

భారత తిలకు పత్రిక

జేమానంద రహతుగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

ప్రధాన మంత్రి ప్రసంగము

అలహాబాదు లోక్ సంగ్రహములలో మితవాదుల సభలు-ఆసహాయవాదుల ప్రాబల్యము

మితవాదులు సభను వదిలిపోవుట-ఆసహాయవాదుల తీర్మానములు నెగ్గుట

పత్రికాభిప్రాయములు-కపర్డి గారి లేఖ

సింధు హైదరాబాదు హిందూ పత్రిక సంపాదకునకు మూడు నెలలు విడిచిపెట్టడం

శ్రీయుత దేశ బంధుదాసు గారు

వంగ రాష్ట్ర వాసుల సన్మానము-దాసుగారి ప్రసంగము

నడయాడు మ్యూనిసిపాలిటీ-18 గురు రాజీనామా నివృత్తి

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ

సభను ప్రస్తుతము జరుపవలదు

ఎన్. సి. కెల్కర్ల గారు

అఖిల భారత ఆంధ్రోల్లంఘన సంఘమువారు పంపునీడేశిక మును సాక్ష్యముల వివరములును సభ్యుల కందలికిని చేరినవీరులు కనీసము 15 సంవత్సరముల వానిని పరిశీలించుటకు వ్యవధియుం దవలెను గాన ఎంతవరకును అఖిల భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘ సభ జరుపరాదని దివి ఎన్. సి. కెల్కర్ల గారు కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి వ్రాసిరి.

*** **

నడయాడు పాఠశాలలు

దొరతనమువారు మ్యూనిసిపాలిటీకి

వకీలదారులను

మ్యూనిసిపాలిటీ వారు నిరాకరించుట

18 గురు కాన్సిల్లర్లు రాజీనామా నివృత్తి

నడయాడు మ్యూనిసిపాలిటీ సంఘమువారి పాఠశాలలను దొరతనమువారు వకపరుచుకొని తానిని పరిశీలించుట కొక డిప్టీ యుస్పెక్టరును నియమించిరి. అతడు చాల దుర్వ్యయము చేయు చున్నాడని మ్యూనిసిపాలిటీ వారు కొంతకాలము క్రిందట వాణ్ణి పిండుచు ఉత్తర దివి జను కమిషనరుకు ను ఆ యుస్పెక్టరును గూడ వ్రాసిరి. వాతీయ ప్రాథమిక పాఠశాలలలో 2800 మంది విద్యార్థులను ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో 800 మంది విద్యార్థులను చదువుచున్నారు. ఈ ప్రభుత్వ పాఠశాలల వ్యయమును మ్యూనిసిపాలిటీ వారు 3000 యెయ్యకలెనని ప్రభుత్వోద్యోగులు వ్రాసిరి. ఆ వ్యయము దుర్వ్యయముగాన మే మియ్యకలెనని మ్యూనిసిపాలిటీ వారు తెలిపిరి. దొరతనమువారి సుమ్రెజిలలో నున్న మ్యూనిసిపాలిటీ భవనములోనుండి కెలెరా కలెక్టరు 3000 యెయ్యకలె కచ్చెను. ఇదివరకే రీతిగా నతడు 1000 యెయ్యకలె మొత్తము 9000 యెయ్యకలెను. ఇంకను 11000 యెయ్యకలెనని మ్యూనిసిపాలిటీ వారిని కోరిరి. ఇప్పుడు ప్రెజిడెంట్ లోని లు క ఏ మి యునులేదు. రెండు నెలలనుండి ఉపాధ్యాయులకు జీతము తీచ్చులేదు. నెలవెండునెల 1 క లేదీనుండి పాఠశాలల పరిలనమును మరల మ్యూనిసిపాలిటీకి కేటవరచెదము. అప్పటినుండి యు ఖాంబాయి మ్యూనిసిపాలిటీ చుట్టును పరి కల్లను ప్రకారము తమ విధిని నిజపెట్టుటకు మ్యూనిసిపాలిటీ వారు బాధ్యులని యా గెల 11 క లేదీని తొరతనమువారు మ్యూనిసిపాలిటీ వారికి వ్రాసిరి.

17 క లేదీని సంఘ అవసరకథ జరిగినది. ఆ సభలో వా లో వనచెప్పుటకు వల్లభాయి పటేలుగారినిగూడ సంఘసభ్యులు పిలిచిరి. సభ్యులు తమ సభ్యత్వమును వదిలుటయే సమర్థమని హెచ్చునంది అ గీకరించుటచే వాతీర్మాన ముమోదించుటయెను. తీర్మానముమోదించుటగానే అభ్యుత్తము గోఖలాను తాలూకా గారును మరి 17 గురును వాజీనామా నిచ్చిరి. (స్వ). విద్యా విషయమున ప్రభుత్వశిక్షణను తొలగివరకును తాము పాఠ శాలల పరిపాలనను కనీసమున సభ్యులు తీర్మానించిరి. 20 మందినియొకత సభ్యులలో 18 మంది రాజీనామా నిచ్చిరి.

(ఆంధ్ర)

తిలకు స్వరాజ్య నిధి

ఆంధ్రానుగారి విరాళము

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారికి కలెక్టర్ల కార్యాలయలో సంచారము చేసినపుడు వారికి చక్కానపుత్రములతో నియ్యబడిన రజరి కేటికల నిధిని ఆంధ్రానుగారు తిలకు నిధికిచ్చివేసిరి. గుజరాతు వాతీయ విశ్వవిద్యాలయము నందలి మ్యూజియంలో వాని నుంచుటకు వా విశ్వవిద్యాలయము వారికి తిలకు నిధి భర్తీ కర్త అనగిరి.

భారత తిలకు పత్రిక

సంపాదకునిపై రాజద్రోహపు కేసు

ఒక వత్సరము కఠినశిక్ష

పండిత జేమానంద రాహతుగారిపై 124 ఏ ప్రకారము కేటవిన కేసు విచారణ 19 క లేదీ తీరదమున చెన్నపురి యెన్నూరు ప్రధాన రాజధాని మే. నేర్లు కొద్దుగా జరిగినది. భారత తిలకు పత్రిక హిందీ భాషగా చెన్నపురిలో చిన్నాబాగు కొద్దు 109 క స్వకమున ప్రకటింపబడుచున్న వారపత్రిక. వాడు నెల రిక కేటిని 'శివ గా వ ప కి పా ల న ము' కాను నెల 10 క లేదీని 'కేటిలపపుత్తయ' అను రాజువ్యాస మును ప్రకటింపబడెను. ఆ రెండును రాజద్రోహకరములని కేసు కేటవినది. ప్రభుత్వపక్షమున ముగ్గురు సాక్ష్యులుచ్చిరి.

రాహతుగారి వ్రాతములము

రాహతుగారు వాణి కెచ్చినది ని మేజిస్ట్రేటు చదివి దాని కం త యు ను చదువ గూడద నెను. లాయరు వార్షి, కేటింగు ప్రభువులనుగూర్చి విషయ ముప్రస్తుత మునెను. ఏమిట రాహతుగా రాజేంద్ర భాగ్యములకు వదిలి కెక్కి నవిషయములనుగూర్చి నోటిమాటలుగా విగళించిరి. భగవాను లోక ము వ్యతిరేకము, గాంధీ మహాత్ములు కారాగృహములలో నివసించిరి. శ్రీ కృష్ణ భగవాను మధురాసరరాగరాగ్యమున జన మొండెను. లోక మాతమును నీతామహాదేవి లంకానగరమున నిశాశింపబడిన అట్టి వరమహాత్ముల నివాసముచే పవిత్రమైన కారాగృహమున వసించుభాగ్యమును వాడు కలిగించుటచే నేను మీకెంత యును కృతజ్ఞుడను. జేమాత సేవాకరమున నుత్తమత్యాగ మొనరింప నరకాశ్రమముల యా సమయమున నీ ఆగ్రావర్తమున జన్మించుభాగ్యము వాడు కలుగుట పూర్వకము పుట్టించినెను. ఈ భారతమాత మరల జగదేకుగురువీరము నధిష్ఠింప నున్నది. అంగ్లకేష్టు గోళమున వాణువు న్నింపగు భాగ్యము చునాభ్యుదయము. వా కాంగ్లేయులపై కట్టి విరోధమును చేచు. నీ నరహానువాది నగుటచే నెట్టివాదమును చేయ నొలను. నేను జరితుకువాలాబాగులోను విటిపు సామ్రాజ్యసభలోను జరిగిన విషయములను వివరించుట తప్ప మరే ఆపరాధమును చేయలేదు. మహాత్ముని ప్రయత్నము సఫల మగుచేసి ఆతడు భారతజేంద్ర భాగ్యదేవి ప్రపంచవాను లాకల్పించుమాని పవిత్ర నామమును స్మరించుచుందురు. నన్ను యధర్థమువీగా పట్టి కెచ్చికందులకు సంకోచమే. మాది కాంతిమరుము. వాస్తావ్య తల నాలకించినందులకు సత్యోత్సరము నేను మనఃపూర్వకముగ రంజనము లొనరించుచున్నాను. ప్రభుత్వవ్యాయవానినిగూడ ప్రకంపించుచున్నాను. నిర్భయము. నిర్భయము. నిర్భయము. ప్రభుత్వవ్యయ ప్రతిష్ఠలకు భంగము కలుగుచున్నది హెచ్చరించెదెదె. అని రాహతుగారు నుడిచిరి. రాహతుగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష వేయబడినది. కేసును రాహతు గారు సంతసముతో నాలకించిరి; మిత్రులు రాహతుగారివెంత యు ప్రకంపించిరి.

జర్నీ ఆర్థిక పరిస్థితులు

మిత్రమండలి విచారణసంఘము

పారిశు, ఆగస్టు 18:—జర్నీలు ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి యముగ పరిశీలించి తెలియజేయుటగాను ఒక సంఘమును బట్టి నున కంపుటకు వస్తుపరిహారసంఘమువారుగత దినమున తీర్మానించిరి. వస్తుపరిహారసంఘము వారిక వారములో సమాధానమును కడుగులలో పోయినయెడల నరానుప్రభుత్వమువారు జర్నీలు ప్రభుత్వముతో సరాసరి రాయవారముల జరిపెవరని పరామర్శ తీరణు మోచించుచుండెను.

జర్నీలు ఆర్థిక పరిస్థితుల విచారించుటగాను సబ్ జాజ్ (జా డ్ బరీ, మార్గెజ్) గార్లును బర్లిదునకు వంపుటకు వస్తుపరిహారసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

బెల్జియను ప్రతినిధి

“ఎటాయా బెల్జి” యను బెల్జియనువారాషుత్తిక ఇటు బెల్జియనుండెను:—వస్తుపరిహార సంఘమునందు బెల్జియం ప్రతినిధి, జర్నీకి వాయివానోసగు విషయమున ప్రాంతమును బల పరుచును. అందుచే వాయివా నోసగుటకు పిలువబడెను.

పరానుప్రతికాభిప్రాయములు

పారిశు, ఆగస్టు 18:—“లిబర్” లిబుల బెల్జియనుండెను. ఎట్టి పరిస్థితులు సంభవించినను వానిన్నిటిని యెదుర్కొనుటకు ప్రభుత్వమువారు పకలమును నన్నద్ద మొనర్చిరి. వస్తుపరిహారసంఘమువారు సంస్థిపికరమును సమాధానమును తీర్చు యెడల ప్రభుత్వమువారు నలంబి ఎనిమిదిగంటలలో యను ప్రాంతమునందు ఆక్రమించెదరు. అందుకు పార్లమెంటును గూడ సమావేశ మొనర్చును.

“ఎగ్జిడిపారిసు” ఇటు బెల్జియనుండెను :— కండ్లుమా వికారి దొర్లనమును సాగించు నుదేశముతో ప్రభుత్వము వా ప్రక్రరివిధానము నవలంబింపలేదు. యిహ, రైసు ప్రాంతముల ను పరానుకా రా క్ర మిం చుట, ప్రాచ్యవిరోహమునందలి రాష్ట్రముల రక్షణకొరకు అవలంబించుచు వాత్మ్యక్షణోపాయము. యిహ ప్రాంతములపై ప్రామించి అచ్చటి ఆర్థిక పరిస్థితుల వకపరుచుకొనినయెడల జర్నీకిలోని భనాధికారులను వస్తుపరిహారముల చెల్లి యుటలు బలవంత పెట్టవచ్చును. జర్నీలును సరిక వాయివాల బెల్జియను ప్రాంతించిన తరువాత తిరిగి యాప్రదేశము వదిలివేయబడును. ఆ తర్వాత జర్నీకి విజేతలు బందు ఋణముల నిప్పింపవచ్చును.

నూతన ఎగుమతిపన్నులు

జర్నీలు, ఆగస్టు 18:—మార్కులెల తగ్గుచుండెను గాన అందుకు తగినట్లు ఎగుమతిముగముల తూడ హెచ్చింపవలెనని జర్నీలు ఆర్థిక సంఘమువారు అధిక సంఖ్యకులయమోదమునై తీర్మానించిరి, ఆగస్టు 23 మొదలు 29 తేదీలలో నూటికి 17400 చొప్పున సర్ జార్జీని పుచ్చుకొనవలెను.

మార్కులెల అదృష్టముగ తగ్గిపోవుట

ఆగస్టు 18:—లండనునం కేరీనమున సవరణకు నిరికి మార్కుల చొప్పున నివృత్తుండెరి.

మార్కులెల పదిసోపుమున్న కొలవని దుష్టచక్ర మతి మేముగ జరుగుచుండెను. ప్రభుత్వోద్యోగులకును అధికారులకును నూటికి 20 చొప్పున వేతనములు వృద్ధి చేయబడిన. ప్రత్యే యుద్యోగులకు నూటికి 50 చొప్పున వేతనము వృద్ధి యొక్క బడిన. ఈ దినము సవరణకు 5550 మార్కుల నివృత్తుండిరి.

కంచి (19-8-22)

శ్రీ మన్మథు విజ్ఞాన విచారణస్థానములవారు మా పురమునకు వేంచేసి అడిగెత్ కేటయందు జ్ఞానోపదేశ సభలు గావించుచున్నారు. వెన్నుటిదినము ఈయవారియందు వచ్చు యెప్పు వ్రాస్తూలు ఆంధ్ర పండితులకు ముఖాలకవి శిఖా ముడి కతావధాని వోమా వేంకటస్వామిగుప్తగారు శ్రీవాకి పన్నిదిని ఆంధ్రభాషానివేదములు అను విషయమును గూర్చి నుమారు రెండుగంటలకాలము చక్కగా నుపన్యసించి పద్దవారిని సంతసించె కేరిరి. శ్రీవారును శ్రీ గుప్తగారి నభినందించుచు నాపన్యసించిరి. అదినము పాఠశాల వయదుగంటలకు తమ స్వగ్రామ మగు కర్నూలునకు ఒక సంవత్సరము నెలవుపై వెళ్లెను శ్రీ గుప్తగారిని గౌరవించుచు పాఠశాలాధ్యక్ష విద్యార్థులు సభచేసి సమ్మాన పత్ర మొసగిరి. పిల్లా కంకరం.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ రం ఆగస్టునెల 21-వ తేది

సోమవారము

అర్థము వేర?

అర్థము, వ్యవహారము అనుకొనిన రీతి నే జరిగినది. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము, సంస్కరణముల కుపద్రవమును సూచించుట లేదని, వికటకుటను ప్రభువుగారు వ్యాఖ్యానము చేసి యుండిరి. రీడింగు ప్రభువుగారును మొన్నటికన్నము అట్టి వ్యాఖ్యానమునే కావించియుండిరి. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు అసమ్మతి సూచించుటకు గాను ప్రముఖులు కొందరు రీడింగు ప్రభువుగారి యెద్దకు రాయబారము వెడలియుండిరి. వారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, రీడింగు ప్రభువుగారు లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమును సమర్థించుటకు తమ సామర్థ్యము నెంతయేని వినియోగించిరి. సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదు లగు రీడింగు ప్రభువుగారు ఏదయో సుకపక్షము వహించి వాదించి వ్యాఖ్యానము చేయగల సమర్థులగుటకు సందియములేదు. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునందు సందిగ్ధ మగు నంతముగాని ద్వంద్వార్థమునకు తావిచ్చే సంగతి గాని. యున్నచో, రీడింగు ప్రభువువంటి న్యాయవాది తమ సామర్థ్యమును చూపించుటకు వీలుండెడిది. దురదృష్టవశమున లాయడు జార్జిగారి వాక్యములు స్పష్టముగ నున్నవి. తమ యభిప్రాయమును వారు ఖండితముగ వెల్లడించియుండిరి. లాయడు జార్జిగారు తమ వాక్యముల నుపసరిహరించుకొనడలచుచో, నుపసరిహరించుకొనవచ్చును. ఆ సంగతిని మరల స్పష్టముగ వెల్లడింపవలెను. అంతయగాని, వెనుకటి ప్రకటనముల కది భిన్నముగ లేదని రీడింగు ప్రభువుగారి ద్వారా లాయడు జార్జిగారు చెప్పించుట మాత్రము అసభ్యము. రీడింగు ప్రభువువంటి సమర్థుడు దానికి వ్యాఖ్యానము చేసి నమ్మికజూచినను, అటు కుట లేదు. అధికారవర్గాభిమానమునకు పాత్రులగు మితవాదులును జ్యెస్టుపక్షమువారును గూడ, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమున కొక్క విధముగనే అర్థము చేసిరి. వీ రందరును తమ భీతిని వెల్లడించి యుండిరి. వీ రందరును తప్పుపడియున్నారా? లాయడు జార్జిగారిపై వీరికి ప్రత్యేకక్రొధము గాని అసూయగాని ఎద్దీయులేదు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిపై, వీరికింతవరకును అత్యంతవిశ్వాసము కదు. ఆ కారణముచేతనే విశ్వాసమును కోల్పోయిన సహాయనిరాకరణావలంబులను వీరు నిరసించుచుండిరి.

అట్టితీరి వీ రందరును దురభిప్రాయులైరిని యూహించుట కవకాశము లేదు. కలనల్ కెడ్జి వ్రాస్తూ గూడ ఇటులనే అభిప్రాయపడి యుండిరి. అబ్బర్రుపత్రిక లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు పయికి కనుపించెడి అర్థమునే గ్రహించి, దానిని సమర్థించి యుండెను. డెయిలీ న్యూస్ పత్రికయు, ఆ పత్రికకు వ్రాసిన హెచ్. గ్రే అను వారును లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకు ఇట్టి యర్థమునే గ్రహించి దానిని ఖండించి యుండిరి. “లాయడు జార్జిగారి యుపన్యాసమును, 1917-వ సంవత్సరము ఆగస్టునందు సార్వభౌముడు గాడించిన ప్రకటనమును, పరస్పర విరుద్ధములుగ నుండెను,” అని గ్రేగారు వ్రాసిరి. “శాసనసభలు

అంగీకరించినను అంగీకరింప కున్నను, సివిలు సర్వీసును మాత్రము సాగించితీరవలె నను లాయడు జార్జిగారి ప్రకటనము తుంటితనముకంటె వేరు గాదు. ఒక చేతితో స్వపరిపాలనము నొసగుచు వేరొకచేతితో దీసివైచుట సాధ్యము గాదు. బ్రిటనుతో సంబంధ ముంచుకొనుట చాల లాభ కరము గాన భారతీయు లా సంబంధమును వదలు కొన నాశంతు రని మే మెంచము. కాని, ఇతర అధినివేశ రాజ్యములకు వలెనే, భారతదేశమునకు గూడ ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన శాసనసభలవారి విధానముల నమలులో బెట్టుటకు తన ఇష్టము వచ్చిన ఉద్యోగుల నియమించుకొనుటకు స్వాతంత్ర్యముండవలెను” అని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వ్రాసి నది. సివిలు సర్వీసువారిని గూర్చి లాయడు జార్జిగారు చెలిపిన సంగతులకు మదియొక అర్థమును సాధించుటకు వీలు గనుపింపదు. బ్రిటీషు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల యొక్కయు, బ్రిటీషు అధికారుల యొక్కయు సహాయమును భారతీయులు విడిచిపెట్టగల దిన మెప్పుటి కయినను వచ్చు నని తాము భావింపజాల మనియు, లాయడు జార్జిగారు పలికిరి. ఇంతయగాక సివిలు సర్వీసువారు రాజ్యాంగమున కంతకును ఉక్కుచట్టమువంటివా రనియు వారు తేనిచో చట్టమంతయు కూలిపోవు ననియు లాయడు జార్జిగారు స్పష్టముగ తెలిపిరి. సర్వీసులు క్రమక్రమముగ భారతీయులవరము చేయబడు నని 1917-వ సంవత్సరపు ఆగస్టు ప్రకటనమునందు సూచింపబడినవాదానమున కిది భంగకరము గాదా? 1919-వ సంవత్సరపు సంస్కరణశాసనమున కిది విరుద్ధము గాదా?

విరుద్ధమనియే డెయిలీ న్యూస్ పత్రికయు, గ్రే గారును సూచించి యుండిరి. లాయడు జార్జిగారి ఉక్కుచట్టపు ప్రశంసను రీడింగు ప్రభువుగారు రెటుల సమర్థించిరో యని కనుగొనుటకు వారి యుపన్యాసము నంతను పరికించినను లాభము లేక పోయెను. సివిలు సర్వీసువారి భయమును తొలగించి వారిలో విశ్వాసమును బుట్టించుట, లాయడు జార్జిగారి యుద్దేశ మని రీడింగు ప్రభువుగారు పలికిరి. అటులగుచో, వారు తమహద్దు దాటి సివిలు సర్వీసు యద్యోగులు శాశ్వతముగ నిలిచియుండవలె నని పలుకుటలకో తెలియకున్నది. ఇది అతిశయోక్తి యని గాని, తప్పుని గాని శొందరలో జారిన సంగతి యని గాని రీడింగు ప్రభువుగారు తలంచునెడల, వారటుల తెలిపియుండవలసినది. వారటుల తెలుపక పోవుటబట్టి, సివిలు సర్వీసు విషయమై లాయడు జార్జిగారు సూచించిన వాక్యములకు వేరొక అర్థము లేదని స్పష్టమగును. బ్రిటీషు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు రాజ్యాంగమునకు మూలస్తంభముగ నుండగ, ఇక స్వపరిపాలనాధికారమునకు తామెరులుదురా? సంస్కరణము లెంత విశాల మగున వయిన నేమి? వానిని కొనసాగించెడి వారు, సివిలు సర్వీసు వారే గద. భారతవర్షమునకు తన యిచ్చవచ్చిన నాకరులను నియమించుకొని పరిపాలనము జరిపించుకొనుటకు అధికారము లభించనంతవరకు, స్వపరిపాలనము ననుభవింపజాలరు. రీడింగు ప్రభువుగారు రెంత సమర్థించిన నేమి, ప్రధానమగు నిలొపమును కప్పి పుచ్చ జాలకపోయిరి. ఇందుకు వేరు అర్థము గలదనుట పరిహాసాస్పదము. లాయడు జార్జిగారు అనుటయు, లేదన్నట్లుయు క్రొత్తవిగ్రాహము హామ్యుదీయులకు చేసిన వాగ్దానమునకు వారు భిన్నముగ ప్రవర్తించుట లేదా? వీరు మొదట ప్రతిపాదించిన స్వయం నిర్ణయసూత్ర మేమూలా దాగెనో తెలియదు. దివోవా సమా వేశమునందు లాయడు జార్జిగారు చెలిపిన వాక్యములను గూర్చి కలనల్ ముదయించి యుండలేదా?

లాయడు జార్జిగారు చెప్పునదెల్లను స్పష్టముగను అసందిగ్ధముగను నుండునని, రీడింగు ప్రభువుగారే సూచించిరి. నిజమే. ఆ కారణముచేతనే, భారతదేశ ప్రముఖులలో నిపుడు కలనల్ ముదయించెను. వారు అర్థమును గ్రహించుటలో పొరబడి యుండిరి. ప్రధాన విషయ మగు సివిలు సర్వీసును గూర్చి ప్రధానమంత్రిని రీడింగు ప్రభువు సమర్థింప జాలకపోయినను, పరీక్ష యను పదమునందలి యంతర్భాగమును చెప్పదొంగిరి. సంస్కరణములు పరీక్ష యనియు, వానిని పరీక్షగను, ముఖ్య మగు పెద్ద పరీక్షగను, అయినను పరీక్షగను మాత్రమే భావింపవలయు ననియు, లాయడు జార్జిగారు నొక్కివక్కాణించిరి. రాయబారు లిసంగతిని ఖండించుచు, 20 ఆగస్టు ప్రకటనమునకును, సంస్కరణ శాసనపు పీఠిక కు ను, 1921 సంవత్సరమునందు సార్వభౌముడు వంపిన సందేశమునందలి “అనేక సంవత్సరముల నుండియు పలుతరముల నుండియు దేశ భక్తియు రాజభక్తియుగల భారతీయులు స్వరాజ్యమును గూర్చి కలవరించుచుండిరి. నేడు నానామూల్యములో స్వరాజ్యరంభము మీకు గలిగినది. ఇతర అధినివేశ రాజ్యములవారి నుభవింపచున్న స్వేచ్ఛవైపున కభివృద్ధి జెందుటకు విశాలానకాశ మొత్తేని గలదు” అను వాక్యములకును ఇయ్యది భిన్నముగ నున్నదని చెలిపిరి. అట్టి యూహ కవకాశము లేదని రీడింగు ప్రభువుగారి తలంపు. సంస్కరణములు క్రొత్త రాజ్యాంగపరీక్ష యగుటచే, వానిని పరీక్ష యని భావించుట తక్కుగాదని, రీడింగు ప్రభువుగారి యుద్దేశము. క్రొత్త ప్రాంత ప్రొక్కునపుడు దానిని పరీక్ష యనుట సహజమేనని రాజప్రతినిధిగారు సమర్థించిరి. పరీక్ష యనగ, సంస్కరణముల నెప్పుడు పట్టిన నప్పుడు రద్దుజేయుటకు వీలు గలది యని భావింపవలసియుండును. ఇంతయగాక, ప్రజాపరిపాలనము హిందూదేశమునకు క్రొత్త యనియు, అది ఎంతవరకీ దేశమున కొనసాగునో జెప్పుటకు వీలు లేదనియు, లాయడు జార్జిగారు తమ సందియమును వెలిబుచ్చి యుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో పరీక్ష యను పదమునకు రెండు అర్థములుండునా? ప్రధానమంత్రిగారిటుల చెలుపుటలో యుద్దేశ మేమైయుండునో రీడింగు ప్రభువుగారు రూపొందిరి. సహాయనిరాకరణపక్షమువారు శాసన సభలలో తేరి, పరిపాలనమును స్తంభింపజేయుదురను భయముతో, వారి నుద్దేశించి లాయడు జార్జిగారు ముందుగ ముదలించిరిని, రీడింగు ప్రభువుగారు చెలుపుచు మితవాదులభయమును భావ జూచుచున్నారు.

జాతీయవాదులు. శాసనసభలలో తీరుటకు నిలుచుచుండ, ప్రజలు వారిపేర్లనుకొనుచో సంస్కరణముల విషయమై లాయడు జార్జిగారు మరల యోచించెద రనుట బట్టి, ప్రజల ఎన్నిక హక్కులను వారు తొలగించెద రనుట స్పష్టమే గద. ప్రజల ఎన్నికహక్కును దొలగించుట మితవాదుల కయినను రుచించునా? తమ యిచ్చవచ్చినవారిని ఎన్నుకొనుటకయినను ఓటర్లకు హక్కు లేనియెడల సంస్కరణముల మూలమే అంతరించును. “ప్రస్తుత శాసనసభలలోని సభ్యులవలె ముందు వచ్చెడి వారును మనస్ఫూర్తిగను శ్రద్ధగను పనిచేసెడి మితవాదప్రవృత్తి గలవారే వస్తూరో లేక బ్రిటీషు పరిపాలనకు భంగకరమైనట్టియు ప్రమాదకరమైన కార్యవిధానమును బహుస్థాయి వాని ఎన్నుకొందునో చూడవలసి యున్నది. అందువలననే పరీక్షాకాలము కష్ట కాలము ముందు రానున్నదని నే జెప్పియుంటిని. శాసనసభ్యులందఱిమూర్ఖుండి, భారతప్రజానాయకులు అట్టి యుద్దేశముతోనే ప్రవేశించిరేని మనము జాగ్రత్తపడవలసియుండును.

ఒక్క విషయమునుమాత్రము మనము స్పష్టపరుపవలయును. బ్రిటను తన బాధ్యతను భారతదేశమున కొప్పుగించి దని తెలియ జెప్పవలెను. అది మన దేశ రాజ్యాంగసీతయే గాక ప్రజల విశ్వాసమును బొందిన ప్రతిదేశ రాజ్యాంగవర్గమును ఆ సీతినే గమనించును. ఈ విషయము మన దేశము నందు కన్న ముఖ్యముగ భారతదేశమున కెరుకపరుచుట యత్యవసరము." అని లాయడు జార్జిగారు నుడివి యుండిరి. ఇంతయిగాక "మన బాధ్యతలనుకారము మనము నిలుతుము. వాని నిర్వహణముకొర కెట్టి చర్యల బుచ్చుకొనదగును" వానిని తప్పక పుచ్చుకొనుము" అని గూడ చెలిపియుండిరి. వీని యర్థ మేమి? నిరాకరణావలంబులను ప్రజలు శాసనసభల కంపుచో, సంస్కరణములు మారిపోవుననియే గద. నిరాకరణావలంబులు శాసనసభలలో బ్రవేశించుచో జాగ్రత్తపడవలసియుండు ననిగ, అర్థమయ్యె గద. బ్రిటను తన బాధ్యతను ఇండియాకు వప్పగించదనియు, దానిని నిర్వహించుట కెట్టి చర్యల నయినను దినుకొను ననియు, "బ్రిటీషు సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు ప్రభుత్వభవనమునకు పునాదులవంటివారు, ఈ పునాదుల నాధారముగ నైకొని ఎట్టి గొప్ప భవనము నయినను నిర్మి పవచ్చును. కాని, యీ పునాదులు లేకున్న భవనము కూలిపోవు" ననియు ఇత్యాదివాక్యములవలన ఒక్కటే అర్థము సురించుట లేదా?

సంస్కరణములు పరీక్ష యను విషయమును రీడింగు ప్రభువుగారు నిరసించుటకు మారుగ, నాడును దానిని సమర్థించియుండుటబట్టి, జాతీయవాదులు సంస్కరణములను ఆసలే నిరాకరించి యుండుటతో కడు సూక్ష్మదృష్టితో ప్రవర్తించి రని విదితము గాగలదు. ఒక్కవిధముగ రీడింగుప్రభువుగారు చెప్పిన సంగతియు నిజమే. సంస్కరణములందు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వము ఆదర్శముగ సూచింపబడినను, దానిని జేరుటకు దాటవలసిన యంతరములను, వాని కాలపరిమితిని నిర్ణయించేసి ఆధికారము పార్లమెంటునధివాసికి హస్తగతమై యుండుటచే, ప్రజలకు చేకూరిన యధికారము పరీక్షారూపమున చాలుచున్నది. సివిలు సర్వీసు శాస్త్రముగ నుండ, మంత్రపదవులు మొరలగునవి తాత్కాలికము లగుచున్నవి. లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగమునకును, మాంటాగూగారి ప్రతిపాదనమునకును ఈ వద్దే ముగిసినందుచున్నను, మొత్తముమీద రెండును ప్రజలకు ప్రయోజనపరిహితము లగుచున్నవి. స్వయంనిర్ణయాధికారము ప్రజలకు చేకూరనంతవరకు ఎట్టి సంస్కరణములయినను స్వపరిపాలనమునకు మార్గము జూపజాలవు. అట్టి యధికారమును సంపాదించుటకే దేశము తన శక్తినొలిచు వినియోగింపవలయును. లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగమును గని తత్తరపాటు జేరిన మితవాదనాయకులు రీడింగు ప్రభువుగారి వ్యాఖ్యానముతో సంతృప్తిజేసి వారికి కృతజ్ఞత తెలిపెదరో, లేక లాయడు జార్జిగారు తమ వాక్యముల నుపసంహరించుకొని తప్పుసంగీకరించువరకు అసమ్మతిని తెలుపుదుందురో చూడవలయును. జాతీయవాదులకు మాత్రము లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము చిత్తస్థైర్యము నెలుల చలించజేయలేదో, రీడింగుప్రభువుగారి వ్యాఖ్యానమును అటులనే కావించజాలదు. ఇట్టి విషయములకు కలత జేందక, తమ జన్మస్వత్వ మగు స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు వారు ఏకదీక్షతో పాటుబడుచో, లాయడుజార్జి రీడింగు ప్రభువుల ప్రసంగముల బోలు యుపన్యాసము లెన్నియైనను వారి మనోరథస్థితి నడ్డగింపజాలవు.

కీర్తి శేషులగు వారణాసి సూర్యరావు పంతులుగారు

ఆంధ్రప్రముఖులును, ఇంగ్లీషు పైకీలు కంపెనీ భాగస్వాములును, సాధువర్తనులు నగు వారణాసి సూర్యరావు పంతులుగారు నిన్నటివఱకు బ్రిటిష్ కేసునందలి స్వహామునందు కాలభర్తయు నొంది రని తెలుపుట కెంతయు విచారించు చున్నాము. చనిపోవునదికి వీరికి నలువది వత్సరములు చాటి యుండును. సన్నిపాతజ్వరపీడితుడై, వీరింత యకాలమృత్యువాత బడు తెంతయు సంతాపకరము. చెన్నపురియందు వ్యాపారమున పేరొందిన ఆంధ్రులలో, సూర్యరావుగారు రొక్కరు. ఆంధ్ర ప్రజాహితేవితమునందు వీరు పాల్గొనుచుండిరి. ఆంధ్రసభాకార్యనిర్వాహకులలో నొకరుగ నుండి దాని పురోభివృద్ధికై వీరు కమితద్ద వహించిరి. సుగుణవిలాససభలో వీరు ప్రాముఖ్యముగ నుండిరి. ఇంతయిగాక, మతసంబంధ మయిన వ్యవహారములందు వారికి అభినివేశము గలదు. స్వామీ రఘునాథ రాయుగారి ఆత్మశత్రుశాస్త్ర మను గ్రంథమును సూర్యరావుగారు ప్రచురించి, తత్వజ్ఞానువుల కుపకార మొనర్చిరి. వీరిమరణము, చెన్నపురి ఆంధ్రులలో తీరనికొరతను గలిగించు చున్నది. వీరి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతిని బ్రసాదించు గాక!

ఎవ్వరు పాపాగారు
ఎవ్వరు పాపాగారు బాలివిక్కులతో పోరాడుచు చనిపోయి రను వార్తను యాటరు పంపుచున్నాడు. ఎవ్వరు పాపాగారు తుర్కీదేశమునందలి విప్లవనాయకులలో ప్రధానులుగ నుండిరి. వీరి ప్రజావిశేషము గత యుద్ధము నందు పాగడ్డ గాంచెను. తుర్కీ రాజ్యాంగము మారిన పిమ్మట, తుర్కీ యభివృద్ధికి వీరు విశేషముగ పాలుబడిరి. వీరికిని కమాల్ పాపాగారికిని సరిపడక, యుద్ధాంతరము వీరు నెలుపలకుపోయినను, తుర్కీపై సభిమానమును విడువలేదు. కమాల్ పాపాకు బాలివిక్కులయండ యుండగ, ఎవ్వర్ పాపాకు బాలివిక్కులనిన గిట్టుకుండెను. బాలివిక్కులతో వీరు పోరు నలుపుచుండిరి. ఆ పోరులోనే మరణింపటము ఇప్పుడు తెలియచున్నది. ఇటీవల ఆంగ్లా పాలకులగు కమాల్ పాపాగారికిని, ఎవ్వరు పాపాగారికిని సుధి గుడుగు నని సూచింపబడెను. కాని అది జరిగినట్లుల గనుపించదు. ఎవ్వరు పాపాగారి యభిప్రాయములు ఇతరతురుష్కనాయకులయభిప్రాయములకు భిన్నముగ నున్నను, వారి మాతృదేశాభిమానమును ఎవ్వరును శంకింపజాలరు.

ఇరువదివేల పానులు
లాయడు జార్జిగారు తమ జీవితచారిత్రమును వ్రాసెద రని ఇటీవల ప్రచురింపబడెను. చర్చిల్ మంత్రుగారుగూడ ఈ మార్గము నవలంబించెద రని యాటరు తెలుపుచున్నాడు. ఈ సంవత్సరము ముగియులోనల, చర్చిల్ గారు స్వీయచారిత్రమును ముగించెద రనియు, ఇందుకు వారికి ఇరువది వేల పాను లొసగబడు ననియు వార్త తెలుపుచున్నది. ఆంగ్లేయోద్యోగు లికమీద నీ త్రోవ దొక్కి విశేషధనము గడించెద రని నమ్మచుచ్చును.

ఉపాధ్యక్షుని
ఆఫ్రికాపర్యటనమునందు ఆండ్రూసు గారికి సన్మాన పూర్వకముగ నిచ్చిన బహుమానముల నన్నిటిని, వారు తిలకు స్వరాజ్యనిధి కొనగిరి. ఆండ్రూసుగారు గడించిన క్రికి ఇక్కార్యము మరింత వన్నెచెచ్చు ననుటకు సందియము లేదు.

సానికవార్తలు

కార్యకేషన్ యెల్లనరు:— 19 తేదీని జరిగిన కార్యకేషన్ 8 వ డివిజన్ ఎన్నికలలో శ్రీరాములుగారు దుగారు ఎన్నికగాంచిరి.

జంతుహింసానివారకసంఘము:— వెపేరపుట వ ప్రాటపైటుకాలేయందు శేపు పంకజవారము సాధ్యం కాలము 6 గంటలకు శ్రీయత ఎన్. సి. రంగస్వామియ్యంగారు భూకేదమునూర్చి మాజులొందరు యుపన్యాస మొనఁబడుదు.

చెన్నపురి దేశీయ సమాజము:— కల్లడై తురిని దాక్టరు శంకర నారాయణయ్యగారు వై సమాజపు ఆదర ఇక్రింద శేపు సాయంకాలము 4-30 గంటలకు తిలకు విజయము అను కాలక్షేపము జరుపుదురు. సమాజసభ్యు లెల్లరు బంధు మిత్రులతో రా బ్రాధికులు- కే. భాస్కర్, కార్యదర్శి.

భారత ఆయుర్వేద మహామండలి:— ఆయుర్వేదాచార్య ఎన్. మాధవమూసూగారు ఆయుర్వేదమహామండలి కార్యదర్శిపదవిని విద్యాపీఠమునకును రాజీనామా నొసంగిరి. వేపేరపుట పండితి ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారును 19 వారి సూక్ష్మ ఎచ్చూరులో నన్ను దాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతిగారును కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనినందును ఉత్తీర్ణత్యక్తరములను వీరువురిలో నెవరైనను వ్రాయవచ్చును.

కృష్ణమందిరసభ-మురళీగానము:— 24-వ న: 4 మహా శ్రీజయంతి యుత్సవము:— చెన్నపురి, పెద్దనాయని శేట నరదా ముత్తియప్పక వీధి, 97-వ న: భ్యుల శ్రీకృష్ణమందిరమున 1922-వ సం: ఆగష్టునెల 22-వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రం 6-30 గంటలకు వైగా గోపాలాచార్యుల వారి వలన విల్లిస్సగోపాలాచార్యే జరుపబడును. సాందరరాజ అయ్యంగారు, జీలేలు, యదుమత్తుప్పగారు వ్యవంగం, వేలాయధంబిళ్ల గారు కంజీరా.

తిలకుగ్రంథాలయము:— శేపు పంకజవారము 22 వ తేదీ సాయంకాలము 6-30 గంటలకు నెం: 88 గిడ్డంగిపీధి యందుండు వై గ్రంథాలయ భవనమందు శ్రీయత వి. వెంకట శేషయ్యగారు "నాటకముల యభివృద్ధి"ని గురించి యుపన్యాసింతురు. ఏకైక సభకు మ-రా-రా-ప్ర ప్రాధానం యన్. కె. ఆర్జునారాయణయ్యగారు యం. ఏ. గారు ఆగ్రాసభాధిపత్యము వహింతురు. భాషాభిమాను లెల్లరును విచ్చేయ బ్రాధికులు. వి. వెం. గోపాలకృష్ణరావు సహకార్యదర్శి.

మదరాసుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము:— బ్యాటవును పగడాలవర్తకుల కీధి యుత్తరసరిహద్దుర శేపు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఒక బహిరంగసభ జరుగును. శ్రీయత ఎన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, వి. చక్రెయిగారు, ఎం. కంగారజేలు కెట్టిగారు, జగ్దేవల్లి కమలస్వామి కెట్టిగారు, ఆదికేశవనాయకరుగారు ప్రస్తుతస్థితిని గూర్చి యుపన్యాసింతురు. ఇప్పటికి కాంగ్రెసుసభ్యులగ చేరినవారు ఒక్కొక్కరు ఒక 0.4-0 లు తీసికొని సభకు రావలెనని కార్యదర్శి వి. చక్రెయిగారు వ్రాయుచున్నాడు.

బొంబాయివైద్యశాల

బొంబాయి వైద్యశాల
ప్రభుత్వ పకటనము
చికిత్స నందుచున్న బొంబాయిగూడ వెడలగొట్టకరే నని దొరతమునాయకును సర్వమజరలును చూడ నెట్టి ఉత్తరువులను పంపలేదు. అట్లు వెడలగొట్టబడినవారిలో నిద్రు వైద్యశాలావరణలోనే చనిపోయి రనువార్త విధాధారము. ఇట్టి అసత్య వార్తలను ప్రకటించిన పత్రికలపైవెదర్చ జరుపుటనుగూర్చి ఆలోచనలో నున్నది. వైద్యశాలను వదలినవో వాకిట్టి ప్రమాదమును కలుగదని వైద్యులకు తోచిన వారిని మాత్రమే పంపివేసిరిగాని మరిఎవ్వరిని వెడలగొట్టలేదు. భవనాధిపతే యిబ్బంది కలిగినందున అవసరముగ వైద్యశాలలో నుంచక తీరదని తోచిన వారినిమాత్రమే యిప్పుడు చేర్చుకొనుచున్నా రని ప్రకటించబడెను.

(*)

1. అభిలక్ష్యత యుద్ధోపములకు యూరోపియనులతో
నివాసించునంత కాలము కాన్పుములన్నిటినుండూను ఉద్ధోగ

ముల పరిమళము మొలకెత్తమున నుండెను. కాని భారత దిక్కులు
లను తిరిగివచ్చి మొలకెత్తమున నుండెడి కష్టము తిప్పటికే
తెలిపినదయ్యెను.

రాష్ట్రవియోమకము

భారత పోలీసు సేవకై భారతదేశమునకు జరిగెడి పరి
క్షణ రాష్ట్రముల బట్టి జరుగు చున్నవి. వి. సి. ఎస్. కై
నియమించు భారతదేశములను వారివారిరాష్ట్రములకై ప్ర
త్యేకింపవలె నని ప్రజల కోరికగ నున్నది. తమచే నిర్ణయింపబడి
న రాష్ట్రములను తమకు లోబడిన వారే యుండి నిర్వహించ
వలెనని కానననభలను కోరును. కనుక యూరోపియను ది
క్కులుమొలకెత్తమున భారతముల యుద్ధములు రాష్ట్ర
ములబట్టి చేయబడుట తప్పనిది యగును.

రాష్ట్ర వియోమకమున నే నిర్ణయించుచో, ఆవియోమకము
నియమింపబడుట జరుగవచ్చునని తోచుచున్నది.

ఆ. ఆయుర్వ్యంగములు ప్రస్తుతపురావీలో కలుపవచ్చును.
ఆ. కొంతసంఖ్య యుద్ధములు భాగీపక్షకే ఈయ
నాధ్యక్షములలో నొక ప్రత్యేకతగలదిగ నుంచవచ్చును.

వై ప్రకృతి లక్ష సంఖ్యించిన విషయము లింకను నెన్నియో
గలవు.

ప్రాచీనకృత్యములు ముఖ్యముగ నీకేంద్రవిషయములను
నూర్చి యుద్ధిప్రాయముల తెలుపవలసి యుండును.

ఆ. ప్రస్తుత దుర్బలభారతయుద్ధములలో జేర్చబడిన
యుద్ధవిషయము దిక్కులుమొలకెత్తము చాలవరకు తగ్గిం
చుటయో జరుగవలెనా? ఆ. అట్లొకటి ఏకాగ్రము? ఎంతెంత
వరకు?

2. యూరోపియను దిక్కులుమొలకెత్తము ఆ పుటయో
చాలవరకు తగ్గించుటయో నిశ్చయించిన:

ఆ. యూరోపియనులకు కేంద్రించిన యుద్ధములము
రాష్ట్రముల బట్టి ప్రత్యేకింపవలెనా?

ఆ. రాష్ట్రముల బట్టి ప్రత్యేకించవలెనని నిశ్చయించుచో,
ప్రస్తుత యుద్ధములలో కలుపవలెనా లేక ప్రత్యేక తగ్గిం
చుంచవలెనా?

ఈ కష్టమెట్టియు ముఖ్యమెట్టియు విషయములను
నూర్చి తగిన సమాధాన మొసగుటకు స్థానిక ప్రభుత్వములకు
వ్యవధియుండవలెనని భారతప్రభుత్వమునా రెండుగురు. అయి
నను వీనినిన్నిటిని పరిశీలించి ఆలస్యము లేకుండ పాథ్యమైనంత
శీఘ్రముగ బడిన కాగూగ నుండునని తెలుచుచున్నాను.

ఇట్లు విభేదము,
ఎస్. పి. ఓ. జానల్
భారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి

చర్చిల్లు చర్చిల్

లాయరు జాగ్రత్తగలవలెనే చర్చిల్లుగానుండ తమచే
త్రమున వ్రాయుచుండిరి. ఈ సందర్భములలో పుస్తకమును
యింగించుట కంగీకరించిరి. ఇందులకు వీరికి 20 సేల సకరము
వచ్చును.

“రాత్రీ” నాకావిషాదము

లండను ఆగస్టు 19:— ఆగస్టు 9 వ తేదీరాత్రి న్యూ
ఫౌండుల్యాంతునందు అమరావతియొంటున్న నొద్దుపట్టిన బ్రిటి
షుక్రాయును “రాత్రీ” నుండితీరింపబడిన ప్రయాణికులలో
వైద్యుండలనుండి దిగినమున లింగులనుకు వచ్చి తమతమ గృహ
ములకు జనుచుండిరి. వీరు తమవర్తనమును గోల్పోయిరి. ప్రా
యము మంచుకొండ నుండి తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించు
చుండగా ఒడ్డుపట్టె వని ప్రయాణికులు వెలుపుచుండిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి దక్షిణ అమెరికాకు నాకా
ప్రయాణికులకు తగ్గించుటకు నాకాసంఘములు యత్నించు
చున్నవి. ఇదవరకు 415 చాలర్ల బకటన తగ్గితిరేటం నామపోన
315 చాలర్లకు తగ్గింపబడును.

లిల్లనుప్రభు విచారణసంఘునివేదికము

లండను, ఆగస్టు 17:—భారత విద్యార్థులవిచారణసంఘ
నివేదికమునకు ఏద్రీతముగ నుండునని వెలియుచున్నది. లిల్ల
నుప్రభు భారతదేశమునకు వచ్చినపుడు భారతదేశములోని
సభ్యులపైన చిత్తమానలకు ఇంగ్లండులోని సభ్యులంగీకరించిరి.
ఈ నివేదికము త్వరలోనే వెలువడును.

సార్వభౌముడు తన వ్యయమును తగ్గించుట

లండను ఆగస్టు 16:—సార్వభౌముడు తన వ్యయములను
మును తగ్గించి సంవత్సరమునకు 10000 పతరముల వ్యయమును
తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండెను.

పదే శి షి లు

విరి షు నిష్ట వము

గ్రీష్మకాలి సంవత్సరము

ప్రభుత్వపటాలముల విజయము

లండను, ఆగస్టు 18:—గ్రీష్మకాలి ఉయిలునామాకు
ఈక్రిందిసందేశము చేప్పబడి యుండెను. సంయుక్తములపక్ష
మున దృఢముగ నిలుపువలె విధిపూజాతికే దేవులును. వారి జాతికిది
ఆర్థిక మోక్షమును నొసగును. అట్లు నిలుపుట వారిజాతి కావ
శ్యము.

దండలు పట్టుకొనబడుట

లండను, ఆగస్టు 17:—దండలునందు ప్రజాస్వామ్యవా
దులు తమస్థానములను జలజయకొని పోరాటమును సన్నద్ధ
మొనర్చు కొని న ను చాల ద్వల్ల ప్రాతి కూల్య
ముతోడనే ప్రభుత్వ పటాలములు దండలును
నకపరుచుకొనెను. ఇదివరకు క్షిప్తమున పట్టుకొనబడుట దిది
వరకు పలుమాఱు విఫలమైన విధిగ పటాలములు, గాలి పతి
జులముగా నుండుటచే నతికష్టమునై 16 వ తేదీ యుద్ధమును
క్షిప్తమున దిగి వెళుటకు పోవుచున్న ప్రజాస్వామ్యవాదులలో
చాలవేల పోరిరి. ప్రభుత్వపటాలములు నుండుట ననుచున్నవి.
ఇంతవరకు గ్రీష్మ మోరు, కాలిగురు పురు ఆను కట్టములను తిరిగి
పట్టుకొనిరి.

ప్రజాస్వామ్యవాదులు పర్యటించుట జొచ్చుట

లండను, ఆగస్టు 19:—కాంటన్, న్యూయార్క్-టు
గ్రీన్ మోరు ల ను ప్రభుత్వ పటాలములు పట్టుకొ
నబడుట ప్రజాస్వామ్యవాదులు తుదిహింసపోరాటము ముగి
నెను. ఇదియులై మిగిలియున్న ప్రజాస్వామ్యవాదులు పర్యట
ములొచ్చిరి. అచ్చటచ్చట దిగుచు ప్రభుత్వపటాలము నెరు
య్యుచున్నట్టియు, కట్టముల నెరుయ్యుచున్నట్టియు ప్రజాస్వా
మ్యవాదులగుంపులను చుట్టుముట్టి అణచివేయుమిగిలియున్న
వి. మనోగను కట్టాయందు ప్రజాస్వామ్యవాదులు పట్టణముల
సభిముగ నెరుయ్యుచుండిరి. ఇంతవరకు ప్రజాస్వామ్యవాదులు
మాడుకాటముల నెదిర్చి 900 సకరములను నొయకొనిపోయిరి.

ప్రజాస్వామ్యవాదులు దెగ్గాన్ బరిహారముల నెది
ర్చికాక తుదకు వెళుటకు నొట్టివేయబడిరి. దక్షిణ సమీ
పమునందు గత రాత్రివంతయు, తుపాకీ మోయు మందు
గుండుముందు కట్టములను అధికముగ విరిచిండుటచే ప్రజలు
కలవరపడిరి.

వర్షియను విప్లవకారులు

మెగ్గాను ఆగస్టు 18:—270 నుండి వైనికులు
గల వర్షియను ప్రభుత్వ పటాలము ఇప్పోవానునుండి ఆరలిపోన
మునకు జనుచుండగా మార్కువర్షియను మెగ్గాను తెగవారు
వారి నెదిర్చిరి. పోరాటము నందు ప్రభుత్వపటాలము
లలో 100 నుండికంటే సభిముగ నావులైరి అంతయుకాక
జెక పొంగి అన్ని ఆయుధములను గోల్పోయిరి మిగిలినవారు
ఇప్పోవానునకు తిరిగివచ్చిరి.

సియోగోను పోరాటము ముగిసిన తరువాతి ప్రభుత్వపటా
లములు తమకు తామే పుంజు నడచుచున్నవి.

రమ్యాయందలి విదేశీయుల సొత్తులు

న్యూయార్క్, ఆగస్టు 18:—మాస్కోనుండి అస్సా
నియేలెడువెన్ను కొంతవార్త ఇట్లుబిలుపుచుండెను:—మోగు
నమానేకసందర్భమున రమ్యాయాని నివేదియులు. సొత్తులకు పట్ట
పరిహరము లొసగుట సంక్రామణములను సమర్థముల మా
స్కో ప్రభుత్వమువారిని తిరిగియాలోచింపవలెనని కోరవలసి
లిట్టిజాతుగాక గాదించినవాగ్దానముగనేవియోగమునకు వర్తిం
చుగా యని మాస్కో ప్రభుత్వమున అచ్చటి బ్రిటిషువానిజ్య
సంపూర్ణముగను ప్రక్షింపగా మిగ్గినుండలి మోగునమానేకము
కు వదలివేసెను గాక ఆ వాగ్దానము లన్నియు రక్షగావింపబడి
నని మాస్కో ప్రభుత్వమునాడు ప్రకటించిమిచ్చిరి.

ఎస్పెరు పాపాగారు

మరణించినవార్త

న్యూయార్క్, ఆగస్టు 19:—బాఖా రాకు తూర్పుభాగ
మున ఎస్పెరుపాపాగారు బోల్షివిక్కులపటాలములలో బోకుచు
పోతుండగా, కాకియూనిస్టాము నుండులో పడిపోయె ననియు
కాతనికేరి మునై నైరు:న్నిలగాయములు గలవనియు మాస్కో
యందలి సోవియట్లు ప్రభుత్వమునాడు ప్రకటించిరి.

సమీప ప్రాచ్యము

గ్రీకుల యసమృద్ధి

విశ్వ ఆగస్టు 19:—అయోనియాకు గ్వెరెహాలము
నొసగు విషయమున మిగ్గినుండనివా రంపిన యసమృద్ధి లేఖను
గ్రీకు శక్తిలు తీవ్రముగ ఖండించుచుండెను. గ్రీకులవై సభి
కారము చెలాయించుటకు మిత్రుండలిరి, పలాధికమ్యములకు
తప్ప, మిగిలె ఇంగ్లాండును లేదని “కెఫ్ఫోగ్లి” అను వార్తా
పత్రిక వ్రాయుచుండెను. ఈ సూత్రమును, చలల్టా సరిహద్దుల
నిగ్గుచునుండ గ్రీకు లంగీకరించిరి. అయోనియాకుమాత్ర మది
వర్తింపజాలదు.

సర్. బెసిల్ జహరాఫ్

స్మిర్నాయందు బ్యాంకును నెలకొల్పుట

లండను ఆగస్టు 18:—కాంటా టినోపియనుండి వైము
పత్రికావిలేఖను డిటుల వెలుపుచుండెను. నేమనలు బ్యాంకు
అఫ్ అయోనియా అను పేర స్మిర్నాయందు బ్యాంకును స్థాపిం
చుటకుగాను సర్. బెసిల్ జహరాఫ్ గారి యాజమాన్యమున చాల
మంది ధనస్వాములు గ్రీకు ప్రభుత్వముతో రాయబారములను
జరుపుచుండిరి. ఈపాట్లల నొసగుయెడల గ్రీకు ప్రభుత్వము
నకు అధికసహాయ మొసచ్చుటకు సర్. బెసిల్ జహరాఫ్ వార్తాన
మొనర్చిరి అయోనియాకు స్వాతంత్ర్య మొసగు విషయమున
మిగ్గినుండలి పత్రికాముగ నుండెను గాన ఈరాయబారములు
వెంటనే సఫలములు గాజాలవు.

పరాను అమెరికాములు

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 17:—పరానునా రమెరికా
వారి కొడుకలనైన ఋణములను చెల్లించుట నూర్చి పరాను
ప్రతినిధియును పర్యటించుచు గారు సంయుక్త రాష్ట్ర ఆర్థికరా.
భాగి కాటలలో వర్తించిరి. కాని ఎట్టిపరిష్కారమును గురురలేదు
పరానునాడు చెల్లింపవలసిన ఋణములను గురించి పరానుప్రభు
త్వమునా రెమి చేయునని వెలుపుటకుగాను అమెరికావారు
పరాను ప్రభుత్వము నాహ్వనించిరి. కాని పర్యటించుచు గాడ
పరాసార్థికపరిశీలన ముత్రము గనబరచెను. చాలకొలది
నిష్పలములగువర్తలు జరుగుటచే పరానుప్రభుత్వమువారికోరిక
వై పర్య టించుచుగారు నెట్లెంబరున అమెరికానుండి తిరిగి వెళ్లు
దురు.

నార్మక్లి ప్రభు నుత్తరక్రియలు

లండను, ఆగస్టు 17:—ఈ నార్మక్లి ప్రభు సంక్లి
య లిడియనునదిగను బ్రిటిషునందలి ప్రభుత్వపు లండనును
నాసమయమున హాజరైరి. యువరాజు, ప్రభావమంత్రి మొదలు
గువారు తమబడుల ప్రతినిధుల నంపిరి. అధికవేతకాగ్యాలయ
ములనుండియు, ప్రధానవార్తాపత్రికల నుండియు ప్రముఖులు
జనుడెంచిరి. క్లిశ్మని కేటికై వైపురాములు విరివిగ నుం
డెను. సుబ్బీనుకానను కార్మి జిగారు పోలోహిత్యము వహించెను.
నార్మక్లి ప్రభుత్వమునకు వెనుక నార్మక్లి ప్రతినిధులను. బర్మిం
గుహములేగారి పోలోహిత్యమున నెమిట్రినద క్లిశ్మనిక కంత్వ
క్రియలొనర్చబడినవి.

బవేరియా సమస్య

న్యూయార్క్, ఆగస్టు 18:—బర్మిన్ కేంద్ర ప్రభుత్వముచే
నొప్పించిన కాపకముల ననుబట్టి నెట్లుబిలుపుచుండెను బవేరియా
కు సోషల్ కామ్యునిస్టుల పోరాటమున కేంద్రప్రభుత్వము
నాక వార్తామునై బవేరియా ప్రభుత్వము వారు
తమ “నెట్లు” గుర్తువేసికొనుటకు సమ్మతించి విషయమును,
ఈ విషయం బవేరియా సంయుక్తసంక్లిష్టమునాడు సమానేక
వై వర్తించి వైయోవేందీక సంక్లిష్టకరముగ లేదని తీర్మానిం
చిరి. బవేరియా ప్రభుత్వమున కట్టి విషయములందు సర్వస్వా
తంత్ర్యములకు అంగీకరించుటలు పూచీలను పుచ్చుకొనుటకు
గాను బర్మిన్ కేంద్ర కాపకములను సంప నిశ్చయించుకొనిరి.

లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రతాప ప్రకటనము

రాజప్రతినిధి సమాధానము

‘మహావరప్రదానచట్టము’

అసభీకారశాసనసభ్యుల రాయబారము

సింబా, ఆగస్టు 19:—లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రసంగమును విన్న అసభీకారసభ్యులు ఎం. కె. రెడ్డిగారి యాజమాన్యమున రాజప్రతినిధిగారిని ఆయనభవనమున సందర్శించిరి.

రాయబారుల నిజప్రతి

సందర్శించిన ఆశ్చర్యార్థి:

ఈ తెల 2 తేదీని కావన్సుసభలో భారతదేశపు స్వతంత్రములను గూర్చి లాయ్డ్ జార్జిగారు చేసిన ప్రసంగము భారతదేశమున రాజకీయజీవితము కందరకును కలుగజేసిన సంకటము. కోపమున మిగుల తెలిసి యున్న విషయమే మాంటుపర్డు సంక్షోభములను గూర్చి మాట్లాడుచు ఆ సంస్కరణములందొకటికంటె ముఖ్యమైనది అనియు పేర్కొని యున్నది. పరిశ్రమ క్రింద ఎంతవలయును, ముఖ్యమైన గొప్ప పరిశ్రమ, ముఖ్యమైన పరిశ్రమనే భావించవలయును. పాశ్చాత్యదేశములకు సరిపోవు ఈవిధానము భారతదేశమున కుపయోగపడవలసియున్నది. ఈదేశమున పనిచేయు బ్రిటిషు సివిలు సర్వీసు ఈ దౌత్యగులను గూర్చి ప్రస్తావించుచు భారతీయులు పరిపాలనలను పార్లమెంటుసభ్యులుగను ఎంతగానిగాంచి విలయునైనను భారతదేశమునకు పట్టుకొన్నట్లు ఆయన బ్రిటిషుసివిలుసర్వీసు ఉద్యోగుల యొక్కయు బ్రిటిషు ఉధికారులయొక్కయు సహాయము లేకుండ జరుగుటకు వీలులేదు. వారింద భారతీయుల వందీతీరవలయును. ఎన్నటికిని వారుండవలసినదే అని చెప్పిరి. లాయ్డ్ జార్జిగారి యభిప్రాయము ప్రకారము బ్రిటిషు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు పరిపాలనావిధానమున కంతకును ఉక్కుచట్టము నంటివారు. ఆచట్టమును ఏమాలము మిగుల కఠిన్మన పరిపాలనావిధాన మంతయు కాలిపోవును. ఇట్టిమాటలు సార్వభౌముని తిరుగు అగ్రహారముల కరించిన లాయ్డ్ జార్జిగారి ముఖ్యముగ వచ్చుట చేతన, 1919 వ ఆక్టు ఉపాధ్యక్షమున నడుచుకొనబడిన ఉద్దేశములకు పరస్పరవిరోధముగ నుండుటచే తమ ప్రధానామాత్యునిమాటలు భారతదేశము నంటివ నొందించినవి. భారతీయులందరూ ఆశాభంగమైరి.

‘మహావరప్రదానచట్టము’

బ్రిటిషుసామ్రాజ్య మంతయు చావుజ్రుకు తెలియక మహావరప్రదాన చట్టమున బడిపోయిన సమయమున భారత మాత పితర పుత్రులు మాడు ఖండములందు రణరంగములందు బోరి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును గాపాడుటకు వెనుదీయక తమ పవిత్రకర్మమును ధావోసిరి. ఆ సమయమున 1917 సంవత్సరము ఆగస్టు 20 తేదీని ఆ సమయమున ఇండియా కార్యదర్శిగ నున్న మాంటుపర్డు భారతీయులకు ఆధిపత్యధాన మొనర్చిరి. దానినే మహావరప్రదానచట్టముగ నెంచివారము. ఆ ప్రకటనమును మిగుల ఇంకోకపర్యాయము ఆత్యవసరమున తెచ్చెదము. సార్వభౌముని ప్రభుత్వవిధానము, పరిపాలనమున ప్రతిభాఖయందును భారతీయులను విస్తారముగ నియమించుటయు, క్రమక్రమేణ స్వపరిపాలన సత్విధిచేసి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో భారతదేశము గూడ ప్రమాంతరపు బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమును ఒడచి ప్రధానాంగముగ నుండుటయు, అయియున్నది. ఈవిధానముతో భారతదేశపు ప్రభుత్వమువారు సంపూర్ణముగ ఏకీభవించిరి. దారి తీయని భారతదేశపు చారిత్రమున ఈ ప్రకటనము మహావరప్రదానముని సంస్కరణనిర్మాతలు వాస్తవమున ప్రకటించిరి. వారి యభిప్రాయము ప్రకారము 319 కోట్లు భారతీయుల పట్ల బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు నూతన ప్రకటనను చొప్పున నడుచుకొనవలసిన బాధ్యతను వహించిరి. ఈ యభిప్రాయమును అవలంబింపబడుట మాంటుపర్డు ఇండియాకు విచ్చేసిరి. చెల్లనపథ్యగారును తామును కూడి సంప్రతింపకొని ఒక సంస్కరణవిధానమును తయారు చేసిరి. దీనిని పార్లమెంటుసభలో కావన్సు ప్రభువులుగూడ అంగీకరించిరి.

పిమ్మట అది 1919 సంవత్సరపు భారతదేశపు రాజకీయ సంస్కరణచట్టముని పేర్కొనబడినది. బ్రిటిషుపార్లమెంటువారి సర్వతీతో జేయబడిన విధానపుకటనము సంస్కరణచట్టమున ఉపాధ్యక్షమున జరపబడుటచేను.

దేశభక్తులగు భారతీయుల స్వప్నము

సంస్కరణ శాసనసభలను తెరిచు సందర్భమున సామ్రాజ్యమునండి కన్నాట ప్రభువు ఫిబ్రవరి 1921 లో(శాసనసభ్యులకు) ప్రజలకు సందేశము గొనితెచ్చిరి. ఆ సందేశ సంగ్రహము నిందు బొందుపరుచుచున్నాము సంవత్సరములనుండి, తనతరములనుండి, దేశభక్తులును, ప్రభుత్వ పరాయణులు నగు భారతీయులు తమ జన్మభూమికి స్వరాజ్యమును అపేక్షించుచున్నార. స్వప్నముల యందుగూడ వారి కదేతలంపు. నేడు మిగుల నా సామ్రాజ్యమున స్వరాజ్యము ప్రారంభమైనది. నాసామ్రాజ్యంధర్మమును దొమియనులు అనుభవించు స్వారింత్రియము గడించుటకు కావలసినంత అవకాశము గల్గినది. ఈ సందర్భమున సామ్రాజ్యముని మంత్రులు చేసిన యుపన్యాసములను గురించ నవసరములేదు. ఈసందర్భమున చెల్లనపథ్యపు ప్రకటనమును గూడ తెలియజేయ వలసరములేదు. సంస్కరణచట్టమునకు ఉపాధ్యక్షముగ జేర్చబడిన 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనము సార్వభౌముని సందేశమును సంస్కరణములు పరిక్షిగా దరియు తమ చిత్తవృత్తి ననుసరించి విడనాడుటకు వీలులేదనియు, పార్లమెంటువారు నిర్ణయించినట్టియు సార్వభౌముడు అంగీకరించిన గమ్యస్థానమును జేరుటకు సంస్కరణములు ప్రత్యేకపు మెట్టులని నిర్ణయముగ తెలుపుచున్నది.

సంస్కరణ విజయము

సంస్కరణసభల 4 వ సమావేశము సమాపించుచున్నది. ప్రభావతీగ్రు లీలభయందు దేశముపట్ల, ప్రభుత్వము పట్ల, తమ బాధ్యత చెల్లు నిర్వహించినదియు భారతదేశములో కరుణకంఠరాజప్రతినిధుల వచ్చున, మెప్పును ఒడచిరి. సంస్కరణములలో కొన్ని లోపాలలోపములన్నను సంస్కరణములు ప్రారంభమైన కొలదికాలములోనే చాలరంగు విజయము గాంచెనని లాయ్డ్ జార్జిగారి తమ ప్రసంగమున నూచించియుండిరి.

మూలతత్వమునే లేదనుట

ఇట్టిసందర్భములందేసి సంస్కరణములు పరిక్షికు ప్రజేతచెల్లుబడి ననియు ఇండియా పరిక్షికులకు ఉపకరించునా లేదా యని మాడవలసి యున్నదనియు లాయ్డ్ జార్జిగారి నుటచే భారతరాజకీయ ప్రతిష్ఠాపనలయందు గొప్ప అశాభంగమును తత్తరపాటును భయమును కల్గినది. ప్రస్తుతమందున్న బ్రిటిషు సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగుల కల్పితాంగమును కలుగజేయుటకు గాని ప్రస్తుతము అనుభవించుచున్న ఉద్యోగులను తప్పించుటకు గాని బాధ్యతగల భారతీయుల తలంపెప్పటికిని గాదని తమరు త్రికరణభంగి ననుకరెను. భారతదేశ పరిపాలనమునకు కొన్ని సంవత్సరములవరకును సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులందైన చాలలాభమని మాకు తెలియును. ఆ పనిగలిగి గుర్తించివారము. కాని పరిపాలనమున కంతకును బ్రిటిషుసివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు ఉక్కుచట్టమునంటి వారనియు ఏమార్పులను జేయవలెను కొన్నను మీర మీదనే ఆధారపడి జేయవలెననియు వారి నెన్నటికిని తినివేయుటకు వీలులేదనియు వారిని తినివేసిన పరిపాలనాపథ్య మంతయు గూలంబని ప్రధానామాత్యుడనుట సంస్కరణచట్టముయొక్క ప్రధానతత్వమునకే నున్న తెట్టుట యనిపించుకొన్నది. కాన ప్రధానమంత్రివర్యుడు తమ ప్రసంగము ప్రకారము 1917 వ ప్రకటనమునకు విరుద్ధముగ నడుచుకొనునని భారతీయులు భయపడినవో ఆశ్చర్యపడ నవసరములేదు.

నూతన ప్రకటనావశ్యకత

భారతదేశమున తమరు 315 కోట్ల ప్రజలకు సంరక్షకులు, భారతీయుల న్యాయమును ఆత్యముల పట్ల తమ ఉదాభావములను, న్యాయభూతిని చెల్లడించిరి. భారతదేశపు రాజకీయ పరిస్థితులు నిదానముగ మెల్లమెల్లగా కిక్కిరే మచ్చుచున్నయవి. న్యాయశాసనానుకూలముగ సత్విధి పేషేషించి పాటుబడువారు కొందఱు యాకతో నున్నారు. అట్టి సమయ

మున లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రసంగము చిత్తుస్థితిని కలుగజేసినది. ప్రభుత్వ జేయమును గోరియు ప్రజల లాభము నిమిత్తమును ఈ కల్పనీని తొలగించుట అవసరము. ఈతొందరను, భయమును అశాభంగము లేకుండా జేయుటకు ఒకటి దారి గలదు. అది ఏదన, 1917, 1919 సంవత్సరములలో ప్రకటించిన విధానమున కెంతమాత్రము వెనడించుననియు ఆ విధానమునే అమూల్యముగ నెరవేర్చి భారతదేశమునకు తుదకు నిండు బాధ్యతాయుత సంపూర్ణపరిపాలనను నొసగుటయే మాయుద్దేశ్యముని అసంగిగముగ ప్రకటించుటయే! లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రసంగమును మేము మర్యాదపూర్వముగ గర్హించుచు ఆప్రసంగమున గల్గిన ఆందోళనమును, భయమును భారతదేశమున కాంతియుతముగ సత్విధినిగోచరము మనములనుండి తొలగించుటకు పూర్వోదాహృతంబైన ప్రకటనము సార్వభౌముని యనుజ్ఞతో తమరు మరల జేయవలెను. ప్రస్తుతము న్యాయశాస్త్రసమ్మతముగ మార్పులయందేగాక భావిపునోన్మధికి గూడ భంగము కలుగునని ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము చుట్టును పురికొల్పటచే మీ సన్నిధికి వచ్చి పరిస్థితున్నిటిని తెలియజేయుటకు తమరు దయతో సంగీకరింతుటచే మాకృత్యతాపూర్వముగ వందనలు సల్పించుచున్నాము.

రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము

మీరు దురుద్దేశము బడ నవసరము లేదు

రాజుబారముదెచ్చిన మీరందఱకు హృదయపూర్వకముగ స్యాకతము సల్పించుచున్నాడను. మీ యభిప్రాయములను, నిదానముతో మీరునున పోషించియున్న భావములను, విషయముగ ఈసమయమున తెలియజేయు బూహకొన్నందులకు నేనెంతయు సంతోషించుచున్నాడను. మీభయములను ఆతురతను బాధద్రోలుటకు వాకవకాశము గల్గించుటకుగూడ సంకస మగుచున్నది. మంత్రి లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రసంగము మీదివాఖ్యలను సావధానచిత్తముతో సాంక్షముగ జదిచివారెను. 1919 సంవత్సరపు ఆక్టు ఉపాధ్యక్షముగా జేర్చబడిన ప్రకటనమునకు విరుద్ధముగ నున్నదని మీరందరూ సత్ప్రచారపడుట నామనమున కెంతయు కష్టముగనున్నది. మీరు జెప్పింట్లు ఈ యభిప్రాయములను గల్గియున్న వారందరూ ఆశాభంగమై భయపడినది నేను గ్రహించినాడను. మీ యభిప్రాయ సూచనలే నిజమైన, మీతో బాటు నేను గూడ మీ ఆశాభంగమునను, ఆతురతను పాల్గొనుచున్నాడను. నా సంపూర్ణసానభూతిని మీరు నమ్ముకొనరచ్చును. కాని నాకు అగ్రమెంతకరకు లాయ్డ్ జార్జిగారి ప్రసంగములో అంత భయపడుటకును, విచారము నొందుటకు తగిన అవకాశము తోచలేదు. ఆయన నిజాభిప్రాయమును యథార్థముగ గ్రహించగోరితిమిని అక్కడక్కడ ఏవో మామూల వాక్యములను దీసి వాఖ్యాన మొనర్చుటలో లాభము లేదు. ఉపన్యాసమునంతను ఏకముగ జేర్చి ఏసందర్భమున ఏ పరిస్థితులయందు అటుల జెప్పవలసినచ్చెనో అటుల నుడుపుటవలన ఏ కార్యమును సాధించుటకు ఆయన ఉద్దేశించెనో కొంచెము ఆలోచించిన యథార్థము తెలియగలదు.

ప్రధానమంత్రి ఆసలుఅభిప్రాయము

భారతీయులు నిర్మోగమోక్షముగ తీవ్రముగ జేసిన ఆతేవ్రణలు సన్నిటిని వనమున నుంచుకొని లాయ్డ్ జార్జిగారి యుపన్యాసమును నేను గూడ జదిచినాడను. కాని మీరందరూ ఆలోపించిన ఉద్దేశముతో నేనెంతమృతము ఏకీభవింపను. నాకు మొదట గలిగిన యభిప్రాయమునే నేటికిని గల్గియున్నాడను. కావన్సుసభలో చర్చనబట్టి ఆప్రసంగమును అగ్రముజేసి కొంటిని. ఆ ప్రసంగములో లాయ్డ్ జార్జిగారి యెదురు ఉద్దేశములు కనపడుచున్నయవి.

రాజోవు ఎన్నికలలో పాల్గొని కావన్సుసభలయందు ప్రతిపక్షంభనలను గావించి ప్రభుత్వపరిపాలనమును అల్లకల్లాలు జేసి పరిపాలనమును పడుకొనునటుల జేయయత్నించువారలకు వారిఅటుల ఎంతమాత్రము సాగవని తెలియజేయుట ఒకటి. ఈపాచ్చరిక రేపు రాజోవు ఎన్నికలలో విజయ మొంది కావన్సుసభలలో ప్రవేశించి సంస్కరణములను భంగపరచుటకు ముగిస్తూ వారికే జెందునని మీరు గ్రహింపవలెను. ప్రభుత్వవిధానమున మార్పును తెలియ జేయుటకై ఇచ్చిన హెచ్చరిక గాదు. సంస్కరణములను సాగనీయవని తెదరించెడి వారిపై దృష్టివంతము కేంద్రీకృతము జేయుట కీహెచ్చరిక ఇయ్యబడినది. సంస్కరణములకు విముఖులైనవారు కొందరు సభలలో ప్రవేశించి కావన్సుసభలను సంస్కరణవిధానమును పాడుజేయుటకు కొందరు పూనుకొనుట మీకు తెలిసిన విషయమే. భారతదేశపు పరిపాలనమున ప్రఖ్యాతిగ పనిచేసిన సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులు

కును, ఇంకను ఘన సేవలను మన్ని ఈ ఉద్యోగులకును సంస్కరణ ములను వివక్షములకు, పంచనకును ఉద్యోగ పరిస్థితులకు ఎట్టి కొరత కాలియు, భయపడవనరము లేదనియు యభయ మిచ్చి సానభూతిజూపుట లేదన యుద్దేశ్యము. జీవనవ్యయ ము ఎక్కువగుటచే జీతమును సరిపోవని భయపడ వనరము లేదని తెలియజేయుటకు ఆటలు యువన్యాసమునొప్పుచు. ఇం దియను నీవిలువనైనను ప్రజేయింతుట ఇంగ్లాండులో ఎవ రును ముందుకు వచ్చుటలేదనుట స్పష్టము. ఈ నీవిలు సర్వము కందు విశ్వాసముల ముహూర్తము చాలవరకు సంతాపము కలిగి నది. భారతదేశాభ్యుదయమునకు వారి సేవ యవసర మని మాకు తెలియును. మార్పు జేసిన పరి స్థితులను చూచుటకు ఇప్పుడు పూనుకొనుట లేదు. ప్రధాన మంత్రిగారి యువన్యాసమును సరిగా అర్థము చేసికొనుట కిట్లు జెప్పినాడను. భారతదేశపు వ్యవహారములను గూర్చి జేసిన యు వన్యాసములకు లావాదేవీగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగుటలో వారి యుద్దేశ్యమే యుండును.

కామస్వ సభలోను, ప్రధానమంత్రి విషయములోను నాకు ఆసక్తియు గలదు. ఆయన నిజముగ ప్రభుత్వవిధానమున మార్పుజేయ యత్నించిరి. స్పష్టముగనే సుదిగ్రహణీయము. ఘంటాపథముగ జెప్ప యుండెదవాను. ఆసమానములకు, సుదేహ ములకు తొంద్రువారు గారు అట్టి పాఠములను లేటెట్లుముగ గుండేపాఠ హిత్యముగ జెప్పటలో లావాదేవీగారిని మించిన వారు లేరు. ఆయనయభిప్రాయములో సుదేహ మున్నటల నాకుదోచిన తరుణమే సుదేహము నివారణ చేయబడి యుండె డిది. చర్యనయమున కామస్వసభలో జరిగినవీ, తరువాతజరిగి నది అంతయు నాకు తెలుసును. సంస్కరణముల నెఱబెట్టుటకు ప్రధానమంత్రి ఎందుచున్నాడని వెడల్పుగాను నిర్ధారణ జేసిరి. ప్రభుత్వమునకు లావాదేవీగారికిని ప్రతిపక్షులకు సర్ రోవాల్డు మెక్లియర్ గారు లావాదేవీగారి యభిప్రాయము సంస్కర ణముల నెఱబెట్టవలెనని గాదోరి. లావాదేవీగారు నామభి ప్రాయముగూడ అదియేయని తలయుచుండిరి. విటర్లక ప్రభువు గూడ లావాదేవీగారి యభిప్రాయము వెడల్పుగా రక్ష కొన్నట్లుగాదనిరి. అప్పుడుగూడ లావాదేవీగారు దొనరి తల యుచుండిరి. ఇంక ప్రకటింపబడినది. అదియే నిష్కర్షణ అయిన సంగతి. ద్వంద్వార్థములేకందేలేంబడినను ఇంతయువ్యతిరేకములలో అను మానములేకండుటకు ముగ సేన ప్రధానమంత్రితో ఉత్తరప్ర త్యుత్తరములను నడిపితిని. తిలకపాపము ఎంతమాత్రము ఇది వరలో సార్వభౌముని ప్రకటింపబడిన ప్రకటనల కెంతమా త్రము విరుద్ధముగ జేయబడి లేదని ఘంటాపథముగ తెలియ జేయవలెనని నన్ను ఆయన గోరిరి. కాన ఇకముందు ఇట్టివ్యతిరే కాభిప్రాయములు అవకాశముండవని నమ్ముచున్నాడను. కొన్ని వాక్యములనుబట్టి మీ భయములకు అనకాశము లున్నవా లేనా యని తెలియగోరి నాకడకు వచ్చిరి. నేనును విస్తృతముగ అట్టి భయ ముండవనరములేదని నిర్ణయజేయముగ తెలియజేసినాడను. ఇంతటితో ప్రధానామాత్యుని ప్రసంగమును గూర్చి భిన్నాభి ప్రాయములను గట్టిపెట్టలేదు.

అనవసరమగు భయములు

నే జెప్పిన సందర్భము స్పష్టముగ జెప్పబడినది. ఇక లేకలేకమును చర్చించు టవనరము. చర్చించుట కిది పూర్ణ మెంటుపట్టము గాదు. ప్రధానమంత్రిమాటలలో మీకు దొచిన సుదేహములను భయములను మీరు కనుగొన వచ్చితిరి. నేను మీ భయములను వీక్షిస్తాడను. మీరు మా మాటికి పరీక్ష, పరీక్ష అనుపదమును, "రెట్టివి ఆజేపించుచున్నారు. పరీక్ష అను పద ములో ప్రభుత్వవిధానములో మార్పుజేసెదమను అర్థమే లేదు. ఆయనగూడు- ఈపదమును గూర్చి అనేక అర్థములు యిద్ది చాతుర్యముతో జేయబడినవి. ఇప్పుడవలంబించబడిన విధానము న్యామకాశ్రయమైన పరీక్షలేక సాధనమని గుర్తించుటకు సంస్కరణములను గూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథముల నన్నిటిని ఉపోద్ఘాతమునండి చదువవలెను. ఈ సంస్కరణపరీక్ష నిండు విషయముగానుటకు ప్రతిభాతాలు లగుభారతీయులెంతయు శక్తివంతులరేక కృషిసల్పినవారు చాలమంది గలరని ప్రధానా మాత్యుడు ఉపన్యాసం దర్శమున చెల్లిబుజిసిరి. కొంతమంది విముఖులుగ గూడ నున్నారనిరి. ఇకముందు కాబోవు ఎన్ని కలలో నిజము మొందు ప్రకార ప్రతినిధుల వై అంతయు ఆ భార పడి యుండును. నారు ప్రస్తుతమున్న కాననసభ్యులకులే మిగిలినారు. సంస్క రణములను జరపవలెను జరిపించెను వారగుదురో లేక చట్టము యొక్క యవకాశమును వైచిరి తనకాశ్రయము సాధించుకొని దానివలన ప్రభుత్వమును తలక్రిందుగ జేసెనో చూడవలసియు

న్నది. నేను జెప్పునది ఎంతసేపూ సంస్కరణములకు సంబంధించిన విషయముగాని 1919 వ నూతన అప్పకృతము చేయబ డిన రా బ్యాంక్ నిర్మాణ మును గూర్చి గాదు ఇదియే మీరు గుర్తింపవలసినవిషయము. ఆ అంగనిర్మాణమే కొత్తవారిని ప్రోత్సహించినది. ముఖ్యమైనదాన్ని 1917 వ ప్రకటనమును అనుబంధం బెట్టుటకు ఇంగ్లాండు గవర్నమెంటు అప్ప చేయబడినది. అట్టి సంకర్షణలు వేసి ఇది వరకెన్న యును ప్రయత్నించబట్టియు ఎన్నడును ప్రోత్సహింపబడును ప్రోత్సహింపబడును దానిని పరీక్షించుటలో తప్పుమొన్నది? తానను కొన్న ఉద్దేశ్యము నెరవేరుచుకు తలపెట్టిన కొత్తయుద్దయము పరీక్షగ కాక కొత్త రా బ్యాంక్ నిర్మాణ ము చేయబడి 1½ సంవత్సరమే ఆయనను సంస్కరణముల చాలవరకు విషయముగాంచెనని ప్రధానామాత్యుడు చాలపర్యా యములు తన యువ న్యాసమున నుడిచిరి. సంస్కరణములకు విజయ కరముగ జేసిన భారతీ యులను చాలవరకు కొనియాడిరి. వాటిప్రయత్నములు పూర్తి విజయముగాంచవలెననియే లావాదేవీగారి యభిప్రాయము. ఈవిధానముజరుగముగానుటకు ఏమియున్నరాదని నేనుచేరుగ జెప్పవనరములేదు. నీవిలుసర్వమును గూర్చి ఆయనజేసిన ప్రస్తా పన మీకేగాక ఇతరులకుగూడ భయమును కలుగజేసినది. ఏసం దర్భమున ప్రధానమంత్రి అటు అపర్యసింపవో మికు తెలియ జేసినాడను. నేను జూచినంతవరకు కామస్వసభ్యుల చర్చలో ఇదియేవిషయము. మీజై ప్రి బట్టియు నే జదివినదానినిబట్టియు సంస్కరణ చట్టపు ఉపోద్ఘాతమున ఉదహరింప బడిన విధానములు మార్పుజేయబడునని మీరు భయపడిన సంగతిని. గ్రహించితిని మొదట పరిపాలనా వ్యవహారములో భారతీయుల సంఖ్యను పెంచుచు విషయము లోనే మీకు భయము కలిగినది.

భిన్నవిధానము ప్రకటింపబడలేదు

మిథయముల కెట్టియవకాశముండ నక్కరలేదని ప్రధాన మంత్రి కృతజ్ఞుడైరి. కాన ఇక అవిషయమునుగూర్చి చర్చించు టవనరము. (కమేజా స్వభావాలన ప్రతిష్టాపనల నభివృద్ధిజేసి పరిపాలనమున భారతీయులకు బాహ్యతాయుత ప్రభుత్వము నిచ్చునదేశ్యము లేదని మీకున్న రెండవభయము. ఇట్టియుద్దేశ్య మెంతమాత్రము లేదని యు సంస్కరణచట్టమున ఉపోద్ఘాతమున జెప్పబడిన విధానములో మార్పును జేయవలెనని లేదనియత్రి కర్మము యభయమిచ్చినాడు. మీరు భయపడవనరములేదు. కానిమీకు నేజెప్పవలెనను ఇదివరలో జేయబడిన 1917, 1919 ప్రకటనలు మార్పుజేయవలెను. మార్పుజేయ తలంపకొన లేదు. నేను మీకేజే యభయమిచ్చుచున్నాడను. అంత వ వి త్రో ద్దేశముతో జేయబడిన చట్టము, ప్రక టనములు ఇంత చురుకైన మార్పుదగ యరియు, అట్లు మార్పు దలచుకొన్నచో గాజప్రతినిధిని, ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వమువారిని ఆలోచించుక నే జేయుదురాయని నేనే అశ్చర్యపడతిరి. సంస్కరణములను గూర్చి నా యభిప్రాయములను ఇవలంకే తెలియజేసినాడను 1917, 1919, ప్రకటన ములలో నూచింపబడిన మార్పు ము నే ప్రో త్సహించు నాకు సంపూర్ణ సానభూతి లదని ఇంకొక మారు జెప్పచున్నాను. మీ సభమును లీడేరుకును మీకును, నేను నా ప్రభుత్వమున సహకార్యులగు సహకారభాగములతో పనిజేయుట మారని విశ్వసించుచున్నాడను.

రాజ్యపరిధి యువన్యాసాంతమున రాయబారసభ్యులు రాజ్యపరిధి కెరుక జేయుచుండిరి. తనవంతము రాయబారులు తమ కృపాముల కేరి.

అలహాబాదు మితవాదుల సభ

20 వ తేదీని అలహాబాదులో మేముమాటలో మిత వాదులసభ జరిగిది. మున్సి నానాయణ ప్రకారు అన్లెత్తా (కాననసభ్యు సభ్యుడు) గారి సభ్యత్వనిగా నియోజించిరి. భజన మంతయు నిండి పోయినది.

అభ్యయము

లావుడు బాద్లి గారి ప్రసంగము ప్రభుత్వ ప్రకటనమునకు విరుద్ధము. రాజ్యపరిధి దీనినిగూర్చి సమాధానము చర్చనలో గూడ ముఖ్యవిషయమున మూలముగనే వహించెను. హిందూ నేత పరిపాలనము వివేక భర్త గుర్తు వాధారవము. కాననసభ్యులైన నే ఆధారపడునని అతడు స్పష్టముగ జెట్టి వాదనను కొనసం గలేదు.

పండిత హ్యూనందునాథ కుంజరావు

హిందూదేశమున విద్యుదీకరి పరిపాలనాత్మక కలంగనే కలంగడని బాద్లి గారు నెలకొల్పిన కల ఆశ్రయమని యీ సభ నారు తీర్మానించు చున్నారని తీర్మానమును మీరామోహిప గోరెదను. గత రి ఏండ్లలోను ముఖ్యుడైన వాగ్దానముల నన్ని

టిని లావుడు బాద్లి గారు. భగ్న మొనరించిరి. బాద్లి గారి సత్కమున రాజ్యపరిధి యిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముగూడ మనఃపూర్వక ముగా నుండలేదు.

పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారు

న్యాయకాశ్రమ సంబద్ధరాజకీయ సంస్కరణములను పేరు తో ప్రకటింపబడిన చట్టము వట్టి ఆర్జుటమేఅని వెల్లడించినందు లకు బాద్లి గారి కీసభవారంతయు కృతజ్ఞులు. భారతీయుల సహకారముల పట్ల మాకత్యంతమగు సానభూతిలదని నిరం కుదోద్యోలు పలుకుపలుకులవను బట్టబడులైది గాన నింత కాల నట్టిభవతు పాలైన వారందరును అసహాయోద్యమమున చేరి దైవదత్తమును సంపూర్ణ స్వరాజ్యముకొరకు పనిచేయవలె నని యీ సభవాన తీర్మానించుచున్నారను తీర్మాన ము నామోహిప గోరెదను.

కలవరము

ఇటుల నెహ్రూ గారుపాడిన నా తీర్మానము సంగీ కరింపనని అభ్యుక్తుడనెను. నా తీర్మాన మక్రమముగాడి. దాని నిరాకరించుటయే పక్షపాతమని నెహ్రూగారు విగ్రహ గా నభిజేసిందిరి. అంతట చచ్చుటలు కేకలు చెలరేగెను. అభ్యుక్తుడు న్యామమైన యుత్తరువు నీయలేదుగాన నేను దానిని లెక్కచేయనని నెహ్రూగారు నుడిచిరి.

ఇంకొకరి సభ్యత్వనిగా నియమంపరతని శ్యామసుం దుగాను కోరిరి.

సభను సక్రమముగా సాగనింపనీ కుంజరావు విన్న విందిరి

అభ్యుక్తుని అశ్చర్యము అతడు రాక్యాసక్తియునుకు నిరోధము ప్రమామె గాన మున్నీ నారాయణ ప్రసాదుగారి సభ్యత్వత పదవినుండి తొలగించితిమి. అభ్యుక్తుని శక్తి కంటె సత్యమే పూజనీయమని ఎవ. ఎవ. గంగయ్యగారు విగ్రహ నుడిచిరి

మాజీపూరు, కృష్ణకాంత మాలవ్యాగారు సభ్యులకునచ్చ జెప్ప ప్రయత్నించిరి గాని ఎవ్వరును వివరము. కూర్చొండి కూర్చొండి ఆ సభ్యులు కేకలు వేసిరి.

రంగయ్యగారు రభ్యుత్తర వహింపవలెనని శ్యామలాలు నెహ్రూ గారు పాడించిరి. సభ్యులు జెను జెను అని అందిరి. ఆ గలభాలో అభ్యుక్తుడు నారాయణ ప్రసాదుగారు మరి ఆర్థము వెడలిపోయిరి. రంగయ్యగారు రభ్యుత్తర వహించిరి.

నెహ్రూగారి తీర్మాన మూమోహించబడుట

మితవాదులు 7 గురు మంత్రమే సభను వదిలిపోయిరని నుడిచి మొదటి తీర్మానమును నెహ్రూగారు మరల నుపపాడించిరి. దానిని బాబు రాబాగావు పంతులు (ఆంధ్రభారత కాంగ్రెసు నుసంఘ సహాయకార్యదర్శి) గారును వదించిరి. సభ్యులభి కోతనానుతో దాని నామోడించిరి. రంగయ్యగారు మిలేవాదులవద్దటి చాల విదగించిరి. ఎట్ల వారును అసహాయనాదులు పూర్వాచారములు (కన్న శ్లోకేభ్యు) అనాదులు వై వివేకీపురితములను పుష్కరమున్న నీవిం నన్నుకాభున తొలగింపవలెనని రంగయ్యగారు నుడిచిరి.

లక్నో సభ

లక్నోలోగూడ 20 వ తేదీని సభ్యసభ జరిగినది అంత క సహాయనాదులు చాలమందివచ్చిరి. అంతయువాడు తుల్యులు గాఢుడనెనని నామకులు చెప్పినవ మితవాదుల తీర్మానమును సహాయనాదులు ప్రతిఘటించిరి. అది వివేకీ పు ముల బాబు భాగతీయులకు కలుగుచున్న అ క్రమములను వివరించి భిలాభుకర్షణ పరిష్కరించువలెననిరి. 2 గంటలసేపు అతివాదులకును మితవాదులకును చర్చ జరిగినది. పిమ్మట కొంత సమాధానము కుడిరి ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము ను ఖండించు సోకతీర్మానము నుపపాడించిరి. ఆ తీర్మానము గూడ వెగలేదు. ప్రధానమంత్రి నిష్కలబముగ (బిల్) ముఖారి అభిప్రాయమును వెల్లడించినందులకు వందనములు. ఎల్ల నానను కాంగ్రెసులో చేవలె నను తీర్మాన మూమోహించబడినది.

పూనా దక్కనుసభ

ప్రధాన మంత్రికిని యిండిగూ ముఖ్యమంత్రికిని నేతల గోరయ పూనా దక్కను సభవారు చేసిన యీ తీర్మానమును యిండిగూ వారితమువారికి తెలిపాన్ని నిరసి. ఆ తీర్మాన మును పరిష్కారములని ప్రధాని నుకువుట అచియింపరి. ఇట్ల ముఖ్యమంత్రి మిలేవాదుల 2 పార్టీ కల్పన మొనరింప జేయ లెనని. నీవిలు సభ్యులవారి కాభ్యుత్తముగ హిందూకు సంజే యుండవలె ననుట 1919 కల్పనమున అంకము కల్పనములలో నుద్యోగములన్నియు భారతీయుల నియంత్రము కింద ప్రధానమంత్రి నుడిచివచ్చెను. ఏం ఆభిప్రాయము తెలుపబో చాలఅనగ్గములు కలుగునని విశ్వసనకరము. తీర్మానించిరి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 21-వ తేదీ సోమవారము.

మొంగమూరు యన్. నరసింహారావు
యమ్, యన్. తామ్రమ్
కార్యదర్శి

ఇదియొక గొప్ప వైష్ణవక్షేత్రము దేశస్థానపు విచారణ
సరిగాలేక పూర్వపు టెన్షన్ క్రమమున గళంక మానాదేశమగు
చున్నది. ఇచట సేతుపతిగోమ పక్షిగళ జరుగుటకు
చుట్టుప్లట్ల సేతునగానము. శిద్ధమ నూలను చక్కగ వదుగుట
సేయవా రిందసేతుల గలరు. ఇచట బొమ్మ బాలర బాలి
కల, నాతకాలల రెండును, రాత్రిపాతకాలయొకటియు, గాంధీ
విద్యాలయ మొకటియు గలవు. యుక్తమగువిద్య లభింప వలె
మే 10, 15 సవత్సరములకు లోపుగ వయస్సుగలబాలరు
400 మందిగలరు. ఇందుండి ప్రధానముగా విశ్వవిద్యాలయము
ననేక పాఠశాలలుగలవు భాషాభిలాష గలుగజేయ నాతగ
నున్నది. దేశస్థానము దేశాంతరులకు సుచితముగ ప్రసాదముల
నిచ్చుచుండినది. ఇపుడానికెనే పెద్దలెం వచ్చివారూ గ్రామాం
తర వేమనలు గావలసినప్పుడు ఎండవడిమితేతను వర్షము
లేకను జలాధారములు బాసామాన్యమునకు నిరాధారములుగ
నున్నవి. ఇప్పురమునూడి యనేకల తోటయోద్యోగముల
మున కలసాలల కేరయగనూరు. అట్టి మహాముఖలో శ్రీ
యదత్ సి. వి. రంగస్వామి గారి కుమారులు (ఒక విశేషం)

2018

మొంగమూరు యన్. నరసింహారావు
యమ్, యన్. తామ్రమ్
కార్యదర్శి

దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

వంగరాష్ట్రవాసుల సన్మానము

మరియొక బహిరంగ సభ

వంగరాష్ట్రమువారు దేశబంధు దాసుగారికి సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు సర్వ ప్రయత్నములను చేసి ఆంధ్రప్రదేశ్ కింద కలకత్తాలో గల వంగరాష్ట్రవాసుల సభ జరిగినది. కాంగ్రెసు భిల్లారకు నామమును కొందరు మిత్రవాదులును గూడవచ్చిరి. శ్రీయుక్త దాసుగారు వారిధర్మపత్నియు రాగానే ఆర్యపద్ధతిని స్వీకరించి మొదలగు సామ్యజీవితములను పాడిరి. ఖద్దరు బట్టలై ముద్రింపబడిన సన్మానపత్రమును సర్. పి. సి. రే గారు నామగారికి సమర్పించిరి.

సర్. పి. సి. రే గారు

ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజల ఆశయములను ప్రతిఘటించి అక్రమచట్టములను చేసి అక్రమ కార్యములను ప్రారంభించినపుడే దాసుగారు తమకు చాలనప్రము కలుగునని ఎఱిగియు వృత్తి నదలి నాయకత్వమును వహించుటచే ప్రజల ప్రేమకెంతయును పొత్పొందెనని రే గారు నుడిచిరి.

సన్మాన పత్రము

మీరు మేటివీరులు. వద్యాధ్యక్షునిజాత్యో రాజులను మించినవారు. కవివరాలు. భవవిరహితులు. ప్రచులకలొంగినవారు. స్వార్థార్థ స్వలాభపరస్యముల నెలిచినవారు. స్వతంత్రులు. స్వార్థపరత్వము మిమ్ము మోహింపజాలకు. స్వకీయాను మిమ్ము బంధింపజాలకు. విహికపరత్వము పరాజిత మైనది కళుటక్రియాకలాపము మీకు కడుదూరము. అసత్వము మీవాల్గదగిచేరలేదు. మీరేమియము నెచటను మరుగుపరక జాలరు. మీకుస్వంతమనున దేదియును లేదు. మీస్వార్థపరత్వమునకు చెందిన దొక్కటియునులేదు గాన నే మీత్యాగముగూడ మీదొక్కరి చేరలేదు. అదిహుదిగూడనైయున్నది మీరుకారాగృహవాస ప్రాశస్త్యము నొనరించుట వలన వంగరాష్ట్రవాసులు మాత్రమే గాక జేసరు, సాంచాలము, మహారాష్ట్రము, ఘూర్జరము మున్నగు అన్ని రాష్ట్రములవారలను గూడ పాపములకండి విముక్తులై పరిశుద్ధు లయిరి.

శ్రీయుక్త దాసుగారు

ఈ సన్మానపత్రమును వ్రాసినవారు నాస్యభావమును బాగుగా గుర్తించిరి గాననే వారందు రాజకీయములను గూర్చి ఏమియును విచరించలేదు. వారు రాజకీయములతో నెట్టిసంబంధమునలేదు. కేరలు రాజకీయముల కొరకే దేశీయు లాదోళన మొనరించి సంతకాలమును నేను వారితో కలియలేదు. వారు రాజకీయముల సంగతి తెలియదు గాని దేశస్థితి బాగుగా తెలిసియున్నది. ప్రపంచమున రాజకీయము లనునదియే లేకుండపోవు పక్షికులు కలుగుకాలము రాకపోదు. రాజకీయములు ఆర్థికములు, సాంఘికములు, అనుభవములను మనము పాశ్చాత్యులనుండి అభ్యసించితిమి. మనము పాశ్చాత్య వ్యాపారవాసున మునిగియున్నంతకాలము మనకు దేశమునంగతియే తెలియలేదు. అట్టిస్థితిలో గాంధీచూడుతుడు భారత రంగము నలంకరించి మనవివేకరసము గావించి ప్రేమపూర్వకము స్వాతంత్ర్యమున మనకు బోధించెను. మన మిపుడా స్వేచ్ఛమునే అనుసరించుచున్నాము. భరతఖండమున వివిధజాతులు కలవు అవియున్నయు కలసి భరతజాతియైనది. దానికి సత్యమే ఆశ్రయము. మనము సాగ్లమెంటుపై నాధారపడి న్యాయశాస్త్రానుకూలముగా నాందోళనమునే జరుపుచున్నంతకాలమును మన జాతీయతనుగూర్చిన సత్యమును మనము గ్రహించగలిగియుండలేదు. ఇపుడీయంద్రజాలము బట్టయలైనది గాన దేశీయులందరను సత్విద్యనలాలము లైరి. ప్రాచీనకాలమున స్మరతఖండము మహాద్వేషత్యమును బడసియుండెననట కట్టి ంశమునులేదు. భరతఖండ భావి మహాన్నత్యమిపుడు మారమున ఫలోపేతమగుచున్నది భరతఖండ భావిమహాన్నత్యత్యము మనమనస్సులలో నెలకొనినది. ప్రపంచవాసులందరను తమస్వేచ్ఛల మనరంక ప్రసరింపజేసిరి. మనసంకల్పము నెరవేరుటకు మనము చేసిన ప్రయత్నములు విఫలమగుట గతవిషయము. మనజాతి సత్యమునైననే ఆధారపడియున్నదని మనము గ్రహించితిమి. ఈ పద్ధతినే ప్రతిజాతీయును అనుసరించి సత్యమును దర్శింపబడుతుండుచున్నది. భరతఖండమునకు సత్యావేషము శ్రోతగా కలుగలేదు. చిరకాలమునుండియు కలదు. మన మామార్గము నెన్నడును వదలనేలేదు. ఆర్థికాభివృద్ధి కలిగినగాని ఏజాతీయున్న. మన జాలదనిరి. నేను దానినిన మృజాలను. జాతీయతయమే మనుజాతీయత. అట్టి జాతీయతను

నేనించుటయైన సత్యసంసిదిని బడయుట. ఇతరజాతులు ఆర్థిక రాజకీయ సాంఘికవిషయ పరతింత్రులై జాతీయతను మరచిపోయిరి. ఇప్పుడు భరతఖండము ఇతరజాతుల ననుకరించుట లేదు. ఆ పద్ధతులను భరతఖండము కోరుటయే లేదు. భరతఖండముయొక్కయు ఇతరదేశములయొక్కయు పూర్వచరిత్రములను మనమామిషయమును గూడ తెలియగలిగితిమి. రాజకీయములను పశుబలమునకు ప్రత్యక్షమునై యగు సంభవపతి భృతరాష్ట్రము సత్యమునై యగు గాంధారీపై నాధారపడవలసియుండెను. అసగానేమి సత్యసహాయ ముండవో అంధుగురు పశుబలమును రాజకీయమును నెంచుటను కొరగావు. దైవగ్రీకులకన్నిటికిని సత్యమే ఆశ్రయము స్వరాజ్యము సత్యమునే ఆశ్రయించినదిగాన మీరుదరును తెలివితెచ్చుకొని స్వరాజ్యపతాకములను నైకత్తుడు. దౌర్జన్యము వలన నెవ్వరును గూడ స్వరాజ్యమును బడయజాలరు. కడే అంగ్లేయులు మనదేశమును వదలిపోయినను మనదేశమును పరిపాలించుటకు మనము సరుగులమైనుగూడ మనదేశమున కందువలన స్వాతంత్ర్యము కలుగదు. కాంగ్రెసుభిల్లారకు సంఘములకు స్వరాజ్యము లభించినను తక్కినదిరంకుశశక్తులవలన వారెందుగగములునుగూడ నిరంకుశములే యగును. స్వరాజ్యము సత్యమునై నాధారపడవలెను. మనము స్వరాజ్యమును బడయగోరువో పాశ్చాత్యులపద్ధతుల నలంబింపగూడదు భాగదేశచారిత్ర ఆంగ్లేదేశచరిత్రయందంతరాగముకాదు. వారిరాజ్యము వారిది. మనరాజ్యము మనది. అన్ని రాజ్యములను సర్వేశ్వరునిచేమగునని దాసుగారునుడిచిరి.

దిమద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొకొకము చేయబడినది)

న టీ సె (266-B)

బండ్ల రాకపోకలందు మార్పులు

1922 సం॥రం సెప్టెంబరునెల మొదటి తారీఖు నుండి వచ్చిమొత్తరదిక్కు (నార్త వెస్టులైను) మీదుగా పోవు బండ్ల రాకపోకలందు ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొద్దిమార్పులు చేయబడును.

1. దిగువ తెలుపబడినబండ్లు రద్దుచేయబడును.

రేణిగుంటనుండి రాత్రి 12 గం-50 నిమిషములకు బయలుదేరి రైచూరు మరునాటి సాయంత్ర 6 గం-20 నిమిషములకు చేరునట్టి నెం 37 రు ప్యాసంజరుబండి.

రైచూరునుండి పగలు 10 గం-25 నిమిషములకు బయలుదేరి రేణిగుంట రాత్రి 12 గం-44 నిమిషములకు చేరునట్టి నెంబరు 38 రు ప్యాసంజరుబండి.

2. ఈ దిగువ తెలుపబడిన బండ్లు క్రొత్తగా యేర్పాటు చేయబడును.

నెం 13 రు పార్కల్ ఎక్స్ప్రెస్సు 3 వ తరగతి బండి అర్కోణమునుండి ఉదయం 7 గంటలకు బయలుదేరి మరునాటిదినం ఉదయము 7 గం - 15 నిమిషములకు రైచూరు చేరును.

నెం 35 రు మిక్సెడ్ బండి నందలూరు నుండి ఉదయం 5 గం - 25 నిమిషములకు బయలుదేరి గుత్తి సాయంత్రము 4 - గం 35 నిమిషములకు చేరును.

నెం 47 రు మిక్సెడ్ బండి గుత్తి నుండి ఉదయము 7 గం-55 నిమిషములకు బయలుదేరి రైచూరు సాయంత్రం 6 గం 20 నిమిషములకు చేరును.

నెం 36 మిక్సెడుబండి గుత్తినుండి పగలు 10 గంటలకు బయలుదేరి నందలూరు రాత్రి 8 గం - 45 నిమిషములకు చేరును.

నెం 48 రు మిక్సెడుబండి రైచూరునుండి ఉదయము 8 గం-10 నిమిషములకు బయలుదేరి గుత్తి సాయంత్రము 5 గం-10 నిమిషములకు చేరును.

నెం 14 రు పార్కల్ ఎక్స్ప్రెస్సు 3 వ తరగతి బండి రైచూరునుండి మధ్యాహ్నం 1 గం-30 నిమిషములకు బయలుదేరి అర్కోణం మరునాడు మధ్యాహ్నము 11 గం-45 నిమిషములకు చేరును.

3. ప్రస్తుతము పోవుచున్న బండ్ల రాకపోకల కాలనిర్ణయములందు ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొద్ది మార్పులు చేయబడును.

నెం 5,6 రు బొంబాయి మెయిలుబండ్లలో మధ్య మధ్య స్టేషనుల వద్ద నుండు వేళలు కూడ మారును.

నెం 21 రు బొంబాయి ప్యాస్టు ప్యాసంజరు బండి మద్రాసునుండి ఉదయము 7 గంటలకు బయలు 7 గం- 15 నిమిషములకు బయలుదేరి రైచూరు రాత్రి 12 గం- 30 నిమిషములకు బయలు 12 గం- 40 నిమిషములకు చేరును.

ఈ బండి కొరటూరు, అంబత్తూరు, పట్టాభిరామ్, సెవ్యాపేటరోడ్డు, కడంబత్తూరు, మణూరు, మోసూరు, పోన్ బది, వేపగుంట, బంటిమిట్ట, సిద్ధవటము, కృష్ణాపురం, గంగయ్యపల్లి, ఎట్టగుడిపాడు, కాలమల్ల, మంగపట్నం, రేగాడిపల్లి, వంగనూరు, జూటూరు, బిక్కెల చెఱువు మొదలగు స్టేషనులవద్ద ఆగదు.

నెం 22 రు బొంబాయి ప్యాస్టు ప్యాసంజరు బండి ప్రస్తుతప్రకారమే రైచూరు నుండి అరుణోదయము 4 గం- 25 నిమిషములకు బయలుదేరి మద్రాసు రాత్రి 9 గంటలకు బయలు 9 గం - 10 నిమిషములకు చేరును.

ఈ బండి బిక్కెలు చెఱువు, జూటూరు, వంగనూరు, రేగడిపల్లి, మంగపట్నము, కాలమల్ల, ఎట్టగుడిపాడు, గంగయ్యపల్లి, కృష్ణాపురము, బంటిమిట్ట, అనంతరాజుపేట, సెట్టిగుంట, మామండూరు, పూడి, తడుగు, వేపగుంట, పోన్ బది, సెవ్యాపేటరోడ్డు, పట్టాభిరామ్, అంబత్తూరు, కొరటూరు, మొదలగు స్టేషనులవద్ద ఆగదు.

నెం 37 రు ప్యాసంజరుబండి ప్రస్తుతప్రకారమే మద్రాసునుండి సాయంత్రము 6 గం-45 నిమిషములకు బయలుదేరి రేణిగుంటరాత్రి 11 గంటలు 35 నిమిషములకు చేరి అచ్చటనే ఆగిపోవును.

నెం 38 రు ప్యాసంజరు బండి రేణిగుంట నుండి ఉదయము 6 గం - 50 నిమిషములకు బయలుదేరి మద్రాసు ఉదయము 11 గం - 45 నిమిషములకు చేరును.

అపూర్వ రాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
- 2. తిలకుమహాశయిని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
- 5. స్వరాజ్యపతాకము ,, 1 0 0
- 6. సంస్కారశి ,, 1 0 0
- 7. స్వరాజ్యధ్వజము ,, 0 12 0
- 8. స్వరాజ్య రథము ,, 0 8 0
- 9. గాంధీ మహాదయము ,, 0 8 0
- 10. ఆలీప్రభుతులనిర్బంధము ,, 0 10 0
- 11. అసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
- 12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రచురింపబడు రాజకీయగ్రంథము లన్నియు మావద్ద దొరకును. (3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము, 17, నారాయణ మొదలిబీది, మదరాసు.

విలేఖనలకు సూచన

కుం. పో. వారికి స్వయంశాసనాని వారి యభిప్రాయముల సారములు ఎన్. కా. కృష్ణమండలి విలేఖరి, ఒకరు, ఆ. వా. గ. ను. కె. ప్రకటింపజాలము—ఆంధ్ర పరిషత్

వ్యతంత్రలేఖలు

శ్రీ కాకుళం (గంజాంజిల్లా)

12-8-1922 వ తేదీన గంజాంజిల్లా శ్రీ కాకుళం గ్రామములో శ్రీ ఎంబాడ మానుమరిరావు పంతులుగారి ఇంటికడ “శ్రీ కాకుళం సేవాసమితి” సభ్యులందరు సమావేశమై యొక కథ వ్రాసింది. మ॥ రా॥ బులుసు గోపాలమ పంతులు గారు నాటిసభకు అధ్యక్షునిగా పేన్నుకొనెడిరి.

9-8-1922 వ తేదీరాత్రి చెన్నుపురిలో ఆకాశవనము పొందిన కీర్తి శేషులకు మరణం తిమ్మరాజు వెంకట స్వామి శారాయణమూర్తి పంతులుగారి తీర్మానము గరిమెట్టి వెంకట రామమూర్తి శాస్త్రిగారిచే గదియింపబడిన పంచరత్నములు జరుగుచున్నది.

పిమ్మట అతని మిత్రులగు శ్రీయత చట్టి నారాయణ మూర్తి పంతులు బి. యె. యెం. జి. గారు, ఇంకా మరికొంత మంది స్నేహితులు మొదలగువారిచే వారి పరోక్షకారబుధిని గూర్చియు, జై దార్మ్య గుణములగుగూర్చియు ప్రశంసించుచు నున్నది. తరువాత నీ కీర్తి శిర్యానము నందరిచే నామోదించుచున్నది. అది వారి కుటుంబమునకు పంపబడినది.

మరణం తిమ్మరాజు వెంకట స్వామి శారాయణమూర్తి పంతులుగారు చిన్నతనములోనున్నను, పట్టణముయొక్క శ్రేయమున గలకార్యము ప్రతిభావ్యవస్థలలోను తోడ్పడుచు, చివరకు భవనసహాయముచేయుట అన్నవత్తముల నిచ్చి పోషించుట నడవెనక జరుపుచు, పుణ్యాలకు సంఘాపాధ్యక్షు పదవి నలంకరించి, మంట్రి, గుడ్డి, మొదలగు నిరాధారులకు సంఘ సేవాసమితిని స్థాపించి, వేయివిధముల లోతులకు సహాయము చేయుటలో తొండగారు తలు రావులవాడైన శ్రీ తిమ్మరాజు వెంకట శివరావు పంతులుగారి కీర్తి నెలకెట్టి పురజనుల యురదృష్టవశమచే, ఆకాలపుపురపు వాతబడిండులకై యీ సమితివారు తమ వివారమును, వారి కుటుంబమునందే నాను భూతిని ఇంకనుమలముగా గనపరచుచున్నారు.

నెల్లూరు

(ఒక విలేఖకు నుండి)

కాంక్షా సుధుము

జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభయు యీ నెల 17-18 తేదీలయందు కాంగ్రెసు కార్యాలయమున సమావేశమై యీ దినవ ముఖ్య తీర్మానములును వ్రాసిరి.

1. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ, ప్రస్తుత అవసరమును బట్టి, వికల భవనమునండి త్వరగా తీసుకునే ఏర్పాటుతో శ్రీయత మన్నెళ్ళి రామకృష్ణరావు పరంగా రు 300-0-0 లోగడ పెట్టుబడి మొత్తమునకు మించి యివ్వవలసిందిగా తీర్మానించడమైనది.

2. జూలై నెల లేఖలు చెడిన తీర్మానించడ ప్రతిపది.

3. నాలుగు వరుగులు కొనుగోలు చేయుటకై రు 3000 లు వినియోగించు వలసినదని, సరకు పనుగులు జిల్లాలోని కాంగ్రెసు సంఘములకు మాత్రమే తప్ప ఇతరులకు విక్రయించరాదని నిర్ణయించు తీర్మానమును యేర్పరచి, పని త్వరగా ప్రారంభింపవలయునని తీర్మానించడమైనది. మాది కొనుగోలు చేసియుంది అమృతం రు 100 వినియోగించ వలసినదిగా తీర్మానించవలసినది.

144 పెక్కు

ఈతొలికాడ మా గవ. మేన్వేర్మెంటువారు తమ అధికారము చలాయించిరి. 144 పెక్కు నుండి భవనము గాని, సభలుగాని, ఉపకారములు గాని చెందునెలల కాలము తమ కొట్టె స్వాధీనములోని ప్రత్యేకములో నెచ్చటను గావించరాదని, జిల్లా కాంగ్రెసు కార్య నిర్వాహకు, గాడెట్టి పద్మావతి, పార్థసారథి ఆయ్యంగారుకును, భిలావత్ కార్యదర్శులగు మేల్ రమణి తుల్లా సామెలుగాక, కాట్రా ఆదిశేషయ్య గార్లకును, శ్రీల కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, పోజుకా శనకమ్మగారికిని నోటీసులు జారీచేసిరి. అధికారుల సెన్సరను ఆడిపించువారు లేరు. కావున యిట్టి విషయపు ఉత్తరువులను ప్రయోగించ మొదలిడిరి. ప్రజాశ్రేయమున కని మా జిల్లాతరపు కాననసభలవలెవచ్చిన శ్రీయత కాట్రెట్టి అదివారాయణశెట్టి, ఆమందర్ల నుబ్బుకృష్ణ శాస్త్రిగారు యీ విషయమై ఏమైన చర్య త్రవ్వకొనెదరా? అధికారమున్నదా!

రాజమహేంద్రవరం.

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

గంధి నిర్బంధనిరోధకము

ఆగష్టు 19:— 18 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు జాతీయవిద్యాలయోపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు కలసి విద్యాలయమునండి స్వరాజ్యపతాకముతో జాతీయగీతములను పాడుచు పాడుచు నగర సుకీర్తనము గావించి చాదాబాటలో జరిగిన పుర మహాజనసభకు వెళ్లిరి.

పుర మహాజనసభ

సభకు చాలా తక్కువవంది వచ్చు తేలికయు శోధ సేవయు, బ్ర॥ సీతారామయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వివిధ వర్గములు, భిన్న మతములలో నిండియున్న భాగజాతి సంతయు ఏకజాతీయ భావమును ప్రజలలో బాగుగా వ్యాపింపజేసి జాత్యైక్యతకు పునాదిని నిర్మించినది మహాత్మా గాంధీ చునియు మహాత్ముని కడపటి సంజీవానామము ఖడ్గం పని చేయు లో బాగుగా జరుగవలయుననియు హెచ్చరించిరి. ఆస్పత్రిక తా నివారణమునకు తగిన ప్రయత్నములు వెంటనే జరుగవలయుననియు, మాటలతో గాక చేతలతో సేవచున్నవలయుననియు వలయుననియు చెప్పిరి. కర్తవ్యమును నూర్చి చేసేయుట లోగల వివిధాభిప్రాయములను తెలిపి తేప్పిరి లానుడు జాతి గారి ప్రసంగమునూర్చి ముచ్చటించుచు, ఆ ప్రసంగమును బట్టి 1917 ఆగష్టులో చేసిన వాగ్దాసము కూడ త్రోసివేయ బడెననియు శలవిచ్చిరి. పిమ్మట శ్రీ భమిడిపాటి స్వామి శారాయణ గారు యూరపు పరిషత్తుల గూర్చియు, దేశసేవకుల గూర్చియు ముచ్చటించిరి. పండిత మాలవాగారి సలహా ననుసరించి మహాత్ముడు ఆసహాయోద్యమమును నిలిపివేయవలయునని చెప్పియున్నను, మహాత్ముడు బంధింపబడినతోడనే ఆసహాయోద్యమము అంతరించెననియు, కాని మాత్రం విధానము త్వరలో యేర్పాటుంపవలసినదియు, ఒకమూల ఖడ్గం వ్యాపకము బాగుగా జరుగుచుండే మరియొకవంక క్రమమందోళన జరుగుచుండుననియు, బీసెంటు మున్నగువారు ఈ క్రమమందోళనములో పాల్గొనెదరనియు చెప్పిరి. భాగ్యవంతులు ఖడ్గం శేక్టోరిల నెలకొల్పి ఖడ్గం విద్యాలయమునకై తోడ్పడవలెనని కోరిరి.

వారికా కాలక్షేపము

తేదీరాత్రి శ్రీచింతామణి నాటక కాలలో మహాత్మునిజీవితము కడురమ్యముగా క్రీడామోక్షపురపు నరసింహరావు గారిచే హరికథారూపముగా చెప్పబడి డి. కథ చాల భక్తి రసపూరితముగ మనోహరముగను వినిపించుచుండచే ప్రలంకరింపవలెనని నందము కలిగెను. చింతామణి నాటక కాలయంకయు జనముతో టింకిలూడెను. ఈయనలకు వారికథమరచించి ఆంధ్రదేశమంతటను సంచారముచేసి లోకమాన్యుని జీవితచరిత్రములను ఆంధ్రులకు వ్యాప్తిముచేసి కీర్తిమంతుడయ్యెను. కాలక్షేపము ముగియగానే శ్రీ భమిడిపాటి స్వామి శారాయణగారు ఈ వారికథలెవరవారికడ కొంటె చాలబాగుగా నున్నదని వినితించిరి.

బంగోలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మజ్జిది నుబ్రహ్మణ్యంగారు

ఈ నుబ్రహ్మణ్యంగారు, బంగోలు తాలూకా దుద్దుకురు సీర్కాలో యెడిరులో కాననోల్లంఘన విషయములో, విశేష ప్రచారము చేసిన మహానీరులలో నొకరు. వీరికి, ఆ సమయములో, ఆహ్వానములు కలిగెడి మా బంగోలు సభుకలెక్టరు గారు విధించిరి. కాననోల్లంఘన సంఘమువారు గుంటూరుకు విచ్చేసినప్పుడు, వీరిని, రాజమహేంద్రవరము జెయిలునుండి వదిలివెట్టిరి. వీరు మాపురమునందు కొండమీద విష్ణులయమున 16 వ తేదీ సాయంత్రమున, వారియొక్క జెండుల ఆనభవమును, అధికారుల చర్యలు, 24 గంటకాలము, విశదముగ వివరించిరి. వాటి సభకు నుమాం చెడువందల ప్రేతుకులు విచ్చేసిరి. అంతమున కాంగ్రెసు సభ్యులుగ మరల చేరి కార్యము నెఱవేర్చవలయునని నొక్కచప్పుడు విరమించిరి. వీరికిముందు కొంత కాలము, రామానుజపు, లక్ష్మీనరసింహముగారు గుంటూరునందు గతమాసములో జరిగిన ఆంగ్లోభవమునందు, పోలీసు కుటుంబము వెళ్ళిరి, కలెక్టరుగారు, తదితర ఉద్యోగి నులు, చేసిన వింత విశేషములు విపులముగ కర్పింప చెప్పిరి. వీరుగూడ కాననోల్లంఘన విచారణసంఘమువారు అచ్చటకు వచ్చినపుడు, అరెస్టు చేసిన స్వచ్ఛంద సేనకులలో నొకరు.

వల్లూరి నారాయణ రావుగారు

వీరు, మా బంగోలు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగ బరిజేయుచు అద్దంకి సీర్కాలో అరెస్టుకాబడి, మా బంగోలు సభుకలెక్టరు గారిచే ఒక సంవత్సరము విడిఖయము విధించబడిరి. వీరు రాజమహేంద్రవరపు కారాగృహమునందు కొంతకాలముండి, మరల కడలూరు చెఱసాలకు మార్చబడిరి. ఇప్పటికినుమా రెవినియూస ములైనది. వీరిదేహము మిక్కిలి శుష్కించి, విశేషజబ్బువడినందున సెనార్లొటి యిచ్చిరచ్చిరి కాని, గంటూరి స్వకీయ విలేఖరి వ్రాసినట్లు వీరుమన్నన ఎంతమాత్రము అడుగలేదు, వీరు మన్నన

గోరివచ్చిరన్న వదంతులు కల్పితములై యుండును. కానినిజమెంత మాత్రము కాదు. వీరు ప్రకృతము బంగోలు వైద్యశాలయందు బొంబుననే జేయుచున్నాడు. కొంత ఆరోగ్యముగ నే యున్నది.

కలియుగ భీముగు

గ్రామాపురమున నుండు సి. వి. యెం. రీడింగురూము యొద్ద గత వారమున కారాపురము తాలూకా సాబుకలెక్టరు సమీప వాసియుగు పి. నుబ్బారావుగారు వారి దేహబల నైపుణ్యమును ప్రేతుకులు కలిపించిన యువకులములు ప్రేతుకులయందును ఇనుప గడ్డ పాక వంచి వేయటయందును ఇనుపరతులు ప్రతి ఆవయా గములకును కట్టుకొని నడుచుట యందును, ప్రదర్శన రూపకముగ చూపెట్టిరి. వీరయెన్ను నుమారు నాబడి కల్పనములందును. భీము డెన్న నామము సార్వకము జేసి ప్రభుత్వమును డెన్సిఫై మునబుగారును మరికొందరు ఉద్యోగి నులు, వ్యాపకములు మున్నగు వారు 30 రూప్యములకు వైగ నిచ్చి తగుతగు సత్కరించిరి. మరదిను గూడ అందరికి తమతమ ప్రదర్శనమును ఉచితముగ చూపెట్టిరి.

ఓరియంటల్ లైబ్రరీ

భారతీయల విద్యాభ్యాసములకు గని యందగిన పాఠ్యపుస్తక కాల మిక్కిలి దుస్థితిలో నున్నది. దొరతనము వారికి పుస్తకాలయొక్క ఘనత యెంత పడకుండుట యీ దుస్థితిలో ప్రధానకారణమని భావించుచున్నాను. ఇది విద్యా కాభివృద్ధికి చెడియున్నది. దైత్యురు దొరగారి కిందిలి గ్రంథముల గారవము తెలియదేమో! ప్రస్తుతము నైపుస్తక కాలను గూర్చి చూపబడుచున్న యువేతాభావమునకును బ్రాతికూల్యమునకును ఫలముగా ననే కల్పాగ్రంథములు ఆసామాన్యవిజ్ఞానసంపద గలవి నశించుచున్నవి. విశ్వగ్రంథము పోయిన సౌఖ్యము పోయినను, వారియేదిపోయినను సహించవలగునని విద్యాభిజ్ఞానములు నశించునపుడే జాతిగాని సహించజాలదుగా! విజ్ఞాన మే ప్రధానముగా భావించు, భారతజాతి యిట్టి దుస్థితికి మిక్కిలి కుమిలి కూలిపోగలదుగా! దొరతనమువారు గూడ ప్రయత్నపూర్వకముగా నిట్టి యగ్రంథము కల్పించుచున్నారన జాలముగాని, యవశిలితముగా ననాదరము చూపుచున్నారనియు నందుచేత సహాయము యనగ్రంథము, వాటిల్లుచున్నదనియు చెప్పదగుట కే మాత్రమును సందేహము లేదు.

వందలకొలది పేటలొడి గ్రంథములు నన్ను రేండ్ల కిందట మున్నూ రేండ్లకిందట వ్రాయబడినవి శిథిల శిథిలులయినవి ఒక్కొక్కటిమాత్రమే దొరికినవి యీ పుస్తక కాల లో నున్నవి. ఒకతూరి తెఱచిచూచునప్పటికి వానితేధ్యము గాఢింత హెచ్చును. ఒక గ్రంథము దిలి ప్రధానవిషయభాగము గల యొకతాటియగుతునక పోయినదనగా విజ్ఞానభాగ్యమున కెంత నష్టము వాటిల్లి పట్టుకునో ప్రాజ్ఞులు గుర్తింపగలరు అట్లు శిథిలము లగుచున్న గ్రంథములు పుస్తకభిక్షములు చేయుటకుగాను, ప్రతి విలేఖకులు ఎందరైన కావలసియుండును. ప్రతివర్తమును గొంచెమొగొప్ప యాకార్యము జరుగుచుండెడిదట. యాయే దాది పూర్తిగా నాగిపోయినది. ఆ నాదరము చే నిష్పాదు నాకము పాలించుచున్న గ్రంథములను లేవకలమున నెవరు తిరిగి కల్పింపజాలదు? ఈ యగ్రంథము సామాన్యమైనదా? తెలియని నిట్టి గ్రంథములను బరిశీలించుటకు గూడ నన్ని భావలకును, లేక ప్రధాన భావలకుని ప్రత్యేక విద్యార్థులను లేరు. స విమర్శముగా పుస్తక కాలశిక్షకులకుల విచారించినప్పుడు తత్వంతము విచారము కలుగుచున్నది. బయల్పడవలసిన యతుత్పత్తిప్రగ్రంథము లెన్నో పూజాపురస్కారములు లేక బూజు పట్టుచున్నవి. పుస్తకాలాధికారు లిట్టి చెట్టుకుగురించి దొరతనము వాటి తెలుపుచున్నారో లేదో తెలియదు. దేశభాషాగ్రంథముల విషయమున జూపబడుచున్న యనాదర మింతని వ్రాయరాకున్నది. సంస్కృతమున కిప్పుడు చూపబడుచున్న యల్పదంపని యీ దేశభాషా గ్రంథముల కట్లుజూపబడుట లేదు. అగ్ర విద్యాభిమానముగల ఎం. యల్. సి. లు ఎవరైన యీ పుస్తకకాలకు కచ్చి చించి చెడల నరని దొరతనమువారికి నివేదించి మేము కూర్చు దగుదురు.

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీలో కలహలు పూర్వ గ్రంథ సంపాదనార్థము ఆ నెకాపూర్వ గ్రంథములను దొరతనమువారు సంపాదించు చేసినారు. ఇంకను సగము దేశము పరిశీలింపజాలని యున్నదా! ఆపూర్వ గ్రంథము లెన్ని యొక్కడె సంతరించుచున్నారో! దొరతనము వారి సంవత్సర మా యతుత్పత్తు ప్రయత్నిమును విడుచుట యెంత యనగ్ర హేతువో పరికింపడు. ఇప్పటికి యెబదియెండ్లను పూర్వమే దొరతనమువారి టిట్టి ప్రయత్నము చేసిన సెంత లాభముండెడిదో యెన్ని యపూర్వ గ్రంథములు దొరికి యుండెడివో పరికింపుడు! నశించినవి నశింపగా నష్టావశిష్ట గ్రంథముల నేని యుద్ధరించుటకు దొరతనమువారిపుడు కూడ నేల యువేతు వహించవలెనో గదా!—తెలియని గ్రంథములను గూర్చి దాని నునీతినిగూర్చి చేయవలసిన యభిప్రాయముగూర్చి దొరతనమువారు త్వరలో జాగ్రత్త వహించుట గాక యని కోరుచున్నాము. అట్టివారు జాగ్రత్త వహింపకుండురేని కలుగబోవు వనర్థ మింతింత యనరానిదగును.

గ్రీష్మ యాత్రికుడు

జూబులు

ఏలూరు

ఏలూరుపురంబున వెలసియున్న శ్రీమోతేశ్వరి లింగము అభీనులకు మోతేశ్వరారాధనార్థముగా మేకట్టింతుటకు శ్రీమంతులచేతగా దానినియందు పురాతనమున కట్టింపిన యొక దేవాలయము బయలుదేరెను. దానిమీద 1888 సంవత్సరమున అని యుండెను. ఎవ్వరుకట్టింపినో వారిపేరు గూడ వ్రాసియుండెను. ఇంక అనేక వివరములు నుండెను. దానిని ఇప్పుడు శ్రీమంతులవారు.

మాగంటి కృష్ణారావు.

శ్రీమంతుల సోమరాజు రామాయణ గావు గారు

ఏలూరు సుమారు ఒకవందత్వర కాలమునందు బంధువులకు గాని స్నేహితులకు గాని కనబడకుండుటలేదు. ఇది జాడయైన తెలియదు. ఈయన నియోగి బ్రాహ్మణుడు. ఇరువదియేడు వత్సరముల వయస్సుకలవాడు. తిండి కోదండరామాయణ గావు. భద్రాచలము శాస్త్రవేదము. ఈయనగా రచయితగా వ్రాసిన గ్రంథమునందును, యీ ముద్రాపత్రముననే చేయుచుండెను. స్వగ్రామము, తలవ రాయవోడు, ముంజుపల్లి, గృహంధర్ మొదలగా ౫౦ యిరువదియేడు గ్రంథములను రచించెను. ఈయన గారు ఇంకాను యాత్ర చేసిరియట కరుదెంచి రని ఒక వదలి కలదు. ఏలూరు దేశమున గలవలెనున్నది లేక అసహజవాది కావున గట్టి మేలువారిచే బంధించబడినందు తెలియకున్నది. ఏలూరు సుమారు మిందుకయ్య గారి కింకరులకుచే బంధువులుగా నింతాకాకులై యున్నారని గావున తమ పత్రికా పాత్రకు కలగలేక ఈ సమాచారపు విషయము తెలిసిన ఈ క్రింది చిరునామాకుగాని లేక తమ పత్రికా ముఖమున గాని తెలుప చేయుచున్నాడను.

ఈశ్వరప్రగడ జగన్నాథరావు.

జగన్మోహన్ (కృష్ణాజిల్లా)

హిందీ ప్రచారము-కూచిపూడి

కూచిపూడినుండి రామకోటిశాస్త్రి గారు హిందీ ప్రచారమును గురించి కొంత వ్రాసియున్నారు. అందులో రామకోటి గారు 26 యిచ్చిట్లు వ్రాసియున్నది. వసుధాప్రసాదశర్మ గారు రామకోటిశాస్త్రి గారు 75 యిచ్చిట్లు వ్రాసియున్నారు. 15 వ పత్రికకు అట్లే వ్రాసియున్నాను. పత్రికలో పొరపాటుకల్గి 26 అగా పడియుండవచ్చును.

నాకు జ్ఞాపకమున్నంతవఱకు హిందీ కాగ్రామములనుకొరకై కూచిపూడిలో విరాళములను కోరియుంటిని. వారితో విద్యార్థులనుండి జీతములు పుచ్చుకొనవద్దని చెప్పియుంటిని. ఇప్పుడును చాలానంది విద్యార్థులు చివరవారిగుటలను వారివద్దనుండి జీతములు పుచ్చుకొనవద్దని చెప్పుచున్నాను.

నేను కూచిపూడి నివాసులతో చాలసార్లు మధురా ప్రసాద శర్మగారు సరియైనచోటికి వెళ్లగలసియుంటునని చెప్పియున్నాను. మరల జనవరిలో మాచి మూడునాల్గవలకులకాలము ప్రచారమును పంపెదనని చెప్పియుంటిని. శాస్త్రిగారును నది కొందఱును ఈసంగతులు విచిరికి వచ్చుచున్నారనియు, కూచిపూడిలో విద్యార్థులు తక్కువగా నుండుటవలన వారిచ్చట నుండి పంపుటలేదు.

నిజముగా ఆంధ్రదేశములో ఉత్తరహిందూస్థానులనుండి వచ్చిన ప్రచారములు నాతో సమానము లయింపజేసే కలదు. అందఱును ఉత్తరహిందూస్థాన ప్రచారములే కావలయున్నచో నెక్కడనుండి వచ్చు? కాగ్రామములనుండి అంగలూరులో హిందీమోక్షమునాల్గు స్థాపించింది. అందుకొరకు ఉత్తర హిందూస్థానవాసులగు ప్రచారములే కావలసియున్నాను. మా వద్ద అట్టివారు ప్రస్తుత మెవరును లేకపోవుటచే మధురా ప్రసాద శర్మగారి నే పంపవలసివచ్చినది. తప్పక 15 రోజులలో పంపి చేపెట్టని నాతో చెప్పియుంటిని. శాస్త్రిగారిని వారికిని నాతోను జరిగిన సంగతులను జ్ఞాపకముచేయకొనవలయునని కోరుచున్నాను. నామాటవై వారికి విశ్వాసమున్నయెడల మరల జనవరిలో ప్రచారమును పంపు సమయము నాకులదు. మధురా ప్రసాద శర్మగారు కూచిపూడిలోనే యుండు పద్ధతినే నాకు 40 రూపాయలు యిచ్చినయెడల ఆ రూపాయలు తప్పక వాపసు చేయవలెను. మధురా ప్రసాద శర్మగారు కూచిపూడిలో ప్రస్తుతము మధురే విద్యార్థులున్నారనియు, వారే జీతములను పంపించుచున్నారనియు వ్రాసియున్నందున నావద్ద కలదు. నేను కూచిపూడిలో చూచి: ఇప్పుడు 20,25 కలవదలేదు.

ప్రచారములను నాల్గవలెనే స్థిరముగా నియమింపవలెను. ఇతరవోట్ల స్థిరముగా నుండవలెను. ఏలనన, మంచియందీ హిందీ ప్రచారము ఒకవంటి స్థిరముగా నున్నచో హిందీ ప్రచారము పాడుగా జరుగవలదు.

రాంధరోస్.

విశాఖపట్టణజిల్లా సంఘము

ఈవెల ౨౫ లేదీ శుక్రవారము ఉదయము ౯ గంటలకు విజయనగరము పురావ్యాప్తమున విశాఖపట్టణము జిల్లా జాతీయోపసంఘసభ గూడును. చర్యకు నిమగ్నమగుము.

- ౧. చిత్తూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ కార్యక్రమ నివారణ చట్టం.
- ౨. జూలై నెల ఆదేశములను నివేదికము.
- ౩. ఖద్దరు ఉన్నతి గావించుటకు చేయవలసిన ఏర్పాట్లు నిబంధనలు.
- ౪. శుభిఖద్దరు తిరిగిలేదీ ఆమోదకృతముల నిర్ణయము.
- ౫. ప్రచారపు ఏర్పాట్లవై జిల్లా విభజించుటగూర్చి ఆంధ్రులకు నిబంధనలు.
- ౬. ప్రచారపునాచన సంఘమువారి నివేదికము.
- ౭. సభ్యుల చర్యకు తప్పి ఇతరతీర్మానములు.
- ౮. సభిలోబాటు కావ్యవిగ్రహకళగూడ బయటకు.
- ౯. జూలై నెల ప్రచారపు ఖర్చులు, భాగదారీయములు ఇతర కర్మల జాబితాలు.
- ౧౦. రామకోటి శాస్త్రి సాహిత్యకాలకు సహాయము.
- ౧౧. ఇతర తీర్మానములు మోదించుటకు.

జిల్లా ముఖ్యమంత్రిగారు శుభిఖద్దరు దశచేతులవై. కద్దరు ఉద్యమాభిమాను లందరి సహాయము నూచుటకు వందలములతో ఆంధ్రులనుండును

మల్లి నుడుగుల కోదండరామస్వామి, విశాఖపట్టణము, ౧౮-౮-౨౦

హిందీ

పుట్టింపు శ్రీ ప్రాణియు జీవించియుండు నిష్ఠయున్నట్లుల న్యాయ విధితమే గదా. మానవుని జీవితమునకు తమ విధిని ఈశ్వరుడేల్పించి నెరికి సహాయమును అంది వచ్చుట అని ప్రపంచ జీవితమున్నాడు. యిట్టియెవరైనా మౌనము యపాయములే. వియన నకు నుపకరింపముగా కరుణింతు యగు సుమేష్వరుడు దయచేసి ఏమీయి: న్నాడు ప్రస్తుతం కొన్ని గురల వాటులు ప్రబలియున్నది. విజయనగర వత్సరముల ధరించిన వాడులైయున్నామని నావారిందరు. నేనెవ్వల పురుషులను జంపినగాని పట్టుకొంటు కష్టదాయము. అట్టి జీవులను జంపి వాటిలని దొంగ పట్టు వానికలన తయారగు గుడ్డ మడుగుట్టిదో శ్రేష్ఠ మెటులనో పాత్రులే హిందీవల యును. ప్రతివే తమగు గుడ్డలు మైలనియు పట్టుగుడ్డ మడుగుయివాదిండుట దుఃఖభోజనము మరియొక దుఃఖవారము కష్టజనము యిది జీవితవర్తము. యీ ఆదరి మేకవర్తము ఆననముగా చేకొనుట మడుగుట. దేవుని పెట్టెలను యీ తోలు నుపయోగించి వాని ఆశ్రయము దెలిసికొనుటకుట కడు విచారకరము. నదియును గాక సంగ్రహ తోకాలిన జీవిత చర్యలు శ్రేష్ఠములే! మామడు కేనాకరి యిది సాధుదీక్ష నిర్దేశ మాగ్రహణి చుగలేదీ సహారించి వాని చర్యలు నుపయోగించుట సామముగా దానిని ప్రశ్నిచితిని అందునకు వారు నేను నంపముగదా నెగో చంపి తెచ్చి: దానిని నుపయోగించుచున్నామని మాట: పాపము తీసియు చెప్పి. అందునకు విశాఖజై నారు మంతురారు. తోలు నుపయోగించువారే తేకండిన వా చెందుకు వాత్యము చేయుదురు. కాబట్టి మిఠుకు పాపము చేసినవారగునని నుడివినారు నాకు పూర్వము ఋషులు జీవితచర్యలును నుపయోగించు చుండుట మిఠు తెలియదా యిది యున్నది. నిజమే వారు ఋషులు. గ్రామానులందు నివసిండురు. మిదైన మేడలు పోవులు కావల మొదలగు చర్యలు వారి లేకుండిన. మరియు వారి యాత్ర మముగా ఆర్థి తోజుండువులు పెంచుచుండిరి మచ్చితోన విద్యార్థులచేతను పెంచిన జీవిత మొదలగు సాధుజంతువులు చచ్చి:వుడు వాని కల్గెనును సారవేసి. చచ్చుము మాత్రము కూర్చుండుటకు ఆననముగా నుపయోగించుచుండిరి. లేనదియు; పట్టెయంచులగి కట్టిన నావారిజీవిత చర్యమొందు? హిందీ సచేసినకాపము మిఠుచే దశ పోవు తెలు? యని చెప్పితిని. అందునకు వారు సమాధాన పడిరి. అట్టి దుఃఖవారములను వృద్ధాచారముని నావారిండుట ఎ.త.ధారము. సాజునకు లక్షలకలది గోవులను వధచేయుట యిట్టి వృద్ధాచారమే గాత్రె, మేక మొదలగు సాధుజంతువులను జంతువులు యీ వృద్ధాచారమున విశావమే. పట్టుగుడ్డలను చుండునని నుడువుటనైనను మానుట జీవకారణము కు సహాయముచేసిన వారగుదురు. జీవితచర్యలు నుపయోగించుట మానిన ఆదీ:ప్రాణియొక్క ప్రాణమును కాపాడిన వారగుదురు. మిఠు కొనుట: ట్టి వారు చంపుదురు గాని మిఠును ఆపలుములో సమభూమిలే. ఆకుపాక: చెట్టుకు తలడ్చి ప్రాణి విడుచుటకు నైశక్తి లేక: విలవిల:న్నుకొని మూలత్రాగి మములు విడుచుచు, కన్నీరుకార్చుచు గాయమునుండి రక్తము గార్చుచు ఆదీ:ప్రాణి ది:శరణ్యుడై దిక్కుని విలవిల తన్నుకొని ప్రాణిపీట హరిణముయొక్క పిల్ల మేటు మడుగున నుపయోగించెదకో? ఇట్టి యనురక్త్యుల నణచుటలెల్ల యెల్ల:ప్రాణులకు సుఖజీవము చేకూర్చినవారగుదురు.

ఆర్యనారాయణరాజు (పరిగి)

వ్యవసాయము-జాయింట్లస్థాన కంపెనీలు.

దేశమున జనసంఖ్య హెచ్చిగది. సాగునకు భూమి లేనది. వృక్షులు పెరిగినవి. దేశమున దుర్భాగత పెరిగింది. దుష్టతములు దేశము నావించినవి. భాలు పెరిగినవి. దరిద్రము దేశమునావించింది. ఇట్టి దుర్భాగముల దేశమునకు సుప్రసాదముగలచే దేశమునకు అనేక ఉద్యమములు బయలుదేరినవి. ఒకరినొకరు నిందించుట, స్వలాభము కొరకు పెనుగులాడుట ఎవరి వృత్తులు వారికి నీచముగా తోముట తటస్థించెను. దేశము ఉద్యోగముల చిరువును వృద్ధిగములకును పెనుగులాడుచుండెను.

రహితు ప్రజకు దీనతనము, విద్యావిహిత వలన వారి వృత్తియందు తగినంత మార్పును చేసుకొనవలెను. శుభకు కూలికూడా కరవాయెను. అందుచే శిక్షి కా నీటి, అన్నీలియ కావడా, రంగూను మొదలైన దేశములకు పోయి పదరాని పాట్ల పడుచున్నాడు. ఇట్లుగాక నిలదొరుక్క పెద్ద పెద్ద హితులు నేమభివల క్రిందను వృత్తిచేసి:యెడల గౌరవము తగ్గుననియు కామును వృద్ధాపుయ్యు నీరు తరు పొలమునకు ఏ ఆటంకము లేకుండా వచ్చిన యెడల కడుపులో చల్ల:దలకుండా ఏ వరి చేసే పండితుని నును కానిధ:లకు అయ్యును దేశమున క్రింద పెట్టుట తటస్థించుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులవలన వీరులు మరింత దీనవారగుటయొక్క భవంతులు మరింత ధరిత లగుటయున్ను దేశమునకు అసౌఖ్యమున్ను సుప్రసాదించెను.

ఇట్టి స్థితిలో వదేశములనుండి కష్టముల కొంతకాలక పెక్కుమంది మట్టువలనకు ఉద్యోగముల కరువుచేతను లిగుకు చేతను వ్యవసాయశ్రుతి నిరలంబించుచున్నాడు. ఉద్యోగములు చాలించి పి:ధన తీయువారి హెచ్చుధనము నిచ్చి భూములను కొనుట నేర్చుచునేయుట ఉద్యోగవనములవేయట మొదలైనవి చేయుటవలన భూములకు గరింత కరువాయెను. ఇట్టి విషయస్థితి సభించుటచే యీ దరిమిలాను నిజము గాత్రమునారు నూరుకొరముల చొన్నేయునకు భూముల నిచ్చెద గను సంగతి తెలిసి:పుటి నుండియు పలువురు కలసగోవులకు తూపాలను కలదు కాని మా:దేశము పోవుటకు భయము డబ్బు నిక్కువ. డబ్బును హెచ్చించి యెకల సగరు భూములు అనుకూలము లవునో కాదో యను భయము. ఇట్టి సమస్యను అనుకూలించ చేయుటకు జాయ:టు స్థాన కంపెనీలు మిక్కిలి అకసరమై యున్నవి. పలువురు తక్కువ విలువగల పేర్ల నేర్పాటు చేసుకొని కొంత మూలధనమును సమకూర్చి వ్యవసాయమున ప్రవేశించి కలవారి కొందరిని పంపించి అటువైస వలన పోయిన యెడల మిక్కిలి ములధముగా నుండవలెను. ఇందు వలన ఎవరో ఒకరు హెచ్చుధనము హెచ్చించుటకు తునకు నిరుత్సాహు లగుట తటస్థించదు. కొన్ని వందల యెకరములను నే క్యమునకు తీసుక వచ్చి శృకములు మొదలైనవి కట్టి:తరువాత పలువురు పెట్టుటకు ఆకూలముగా నుండవలెను. ఇటువంటి విషయస్థితి ఒకప్పుడు ఇంగ్లండునకు సుధ భవించెను. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు 17 వ శతాబ్దము లోని క్రొవ్యములై యుండెడివి. అప్పుడు కొన్ని కేల మండి జనులు ఇంగ్లండును వారి ఆ దేశమునకు పోయి అడవులను వేయించుకొని నివాసముల నేర్పాటు నుకొని తుదకు దేశము లలోనెల్ల వ్యవసాయ వృత్తి యందు మిన్న యనిపించుకొనుచు న్యసంపదలతో తులనాకు నున్నది.

ఈ తరుణములో ఆంధ్రదేశమునకు జాయింట్ల స్థాన కంపెనీలు ప్రతి జిల్లాలోను స్థాపించి నిజము రాష్ట్రమునకే గాక బహుళ జయభూత సాధనలై సలములలోను ఆయా జిల్లాలోను ఉండు భూములకు నేర్వముకు తీసుకు వచ్చి పలు వునకు నివాసము నేర్పాటు చేసి పదేశము:కు పోయి పెక్కు కష్టముల పడు ఆంధ్ర సహో:పదలను కాపాడవలసియున్నది. ఇందును గురించి శ్రీమంతుల దత్త చందయ్యగారు లోగడ ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రచురించి యున్నందున యంతటితో విరవించుచున్నాను.

మందపాటి పత్తనారాయణరాజు.

సిఫ్ లిస్, నెగరోగముకు (157) పూచీయెన శౌషదము

ఎట్టి విధ సిఫ్ లిస్, నెగరోగములచే న్యయుముగా ననుభవించుచున్న, లేక మరక పారంపర్యముగా అనుభవించుచున్న, 7 దినములలో పూర్తిగా కుదురు. కుదురిన పక్షమున రెండేళ్లు వైకము నాపసియ్యవలెను. నెగరోగనివారికి వి. పి. ఖర్చుతో సహా బుడ్డి 1-కి రు 8-0-0 సిఫ్ లిస్ శౌషదము " " " " రు 4-8-0 ఉత్తరములు ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను. HAJIM ABDUL HAJEE, P. O. Kamtaul, Darbhanga North Behar

(1)

22202

కే
క
క
క
క
క
క

తంత్రీజ్ జస్:—పండిట్, మదరాసు.

109

పేరు నల్లకువ రమణ, కాకినాడ.

జాతకము

సంవత్సర ఫలము

జాతకమూర్తాండము

అలస్యమైనచో ప్రకుణ దోరకవు.

మీరు ఇట్లుచేయకనే తెలుగు సాహిత్యము నేర్చుకొని భాషావేదవేదమును, దివ్యమున కొక గంట పని. “ఏదోయి” క్షమ్య నిమిత్త మవాలిక్ల పంపించండి!”

(13) ఇక ఫస్ట్ యర్ బూర్లో, కాకినాడ.